

[Anden næstformand]

Hansen, der har nedlagt sit mandat. Til ny stedfortræder har vedkommende gruppe udpeget medlem af folketinget *Gertrud Stjernholm Nielsen*. Den pågældende er herefter valgt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Dohrmann (FP):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om tipsmidlerne til idrætten.
(Lovforslag nr. L 227).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Preben Steen Nielsen.**Anden næstformand (Erlendsson):**

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 26. april 1978, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Poul Nielson.**Anden næstformand (Erlendsson):**

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 26. april 1978, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Lasse Budtz.**Anden næstformand (Erlendsson):**

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 26. april 1978, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*Forhandling***Tastesen (S):**

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til 3 medlemmer og at indkalde stedfortræderne.

Som ordfører for udvalget til valgs prøvelse skal jeg herefter tillade mig at gøre indstilling om, at de pågældende stedfortrædere godkendes som midlertidige medlemmer.

For hr. *Preben Steen Nielsen*, der er valgt i søndre storkreds, drejer det sig om sekretær *Niels Andersen*, som nu er 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne storkreds.

For hr. *Poul Nielson*, der er valgt i Vejle amtskreds, drejer det sig om postbud *Eigil Schytt*, som nu er 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne amtskreds.

For hr. *Lasse Budtz*, der er valgt i østre storkreds, drejer det sig om sekretær *Hans Hækkerup*, som er 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne storkreds.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i dag behandlet disse sager, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling.

1. Sekretær *Niels Andersen* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 26. april 1978, at regne.

2. Postbud *Eigil Schytt* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 26. april 1978, at regne.

3. Sekretær *Hans Hækkerup* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 26. april 1978, at regne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling

vedtoges enstemmigt med 132 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Spørgsmål til ministrene.

1) Til undervisningsministeren af:

Bertel Haarder (V):

»Hvorledes opfatter ministeren sit forhold til Danmarks Radios undervisningsafdeling, f. eks. i forbindelse med oplysningskampagnen omkring U 90, »lære for livet«?»

(Spm. nr. 689).

Skriftlig begrundelse.

Danmarks Radios undervisningsafdeling er i en vis udstrækning underlagt undervisningsministeriet, hvilket, i hvert fald i teorien, giver ministeren mulighed for at præge udsendelsernes indhold og placering med sine egne opfattelser.

En sådan partipolitisk styring er yderst betænkelig, men falder desværre godt i tråd med den opfattelse af forholdet mellem stat og individ, som kommer til udtryk i U 90, og som ministeren ofte selv har gjort sig til talsmand for. Ifølge denne opfattelse skal skolen være et redskab for en ideologisk elites menneske- og samfundsopfattelse, hvorved åndsfriheden og demokratiet forrådes.

Spørgsmålet er nu, om Danmarks Radios undervisningsafdeling allerede er, eller kan blive, et sådant redskab i en ministers hånd.

Ifølge Weekendavisen af 31. marts 1978 er tredje del af udsendelsesrækken »lære for livet« en såkaldt fremtidsvision, der ender med spørgsmålet om, hvad der med uddannelseslovene kan gøres for at fremme eller modvirke en udvikling som den viste.

Dermed har undervisningsafdelingen tilsyneladende på forhånd accepteret forestillingen om, at skolen og uddannelsen skal være et redskab til fremme af en bestemt mennesketype. Dermed er sagen på forhånd afgjort til fordel for et totalitært samfundssystem.

Spørgsmålet stilles på grund af forlyden der om, at ministeren politisk har påvirket visse udsendelser på den ene eller den anden måde.

Bertel Haarder (V):

Det er i sig selv betænkeligt, at en minister er ansvarlig for en del af Danmarks Radios virksomhed. Det rejser i hvert fald spørgsmålet, hvorledes ministeren bruger denne bemyndigelse. Specielt i en situation, hvor der foregår en meget ømtålig uddannelsespolitisk debat, og hvor Danmarks Radio forbereder en større oplysningskampagne om U 90, har det meget stor interesse, og er det meget vigtigt for folketingets partier at få at vide, hvorledes ministeren opfatter sin rolle som leder eller i hvert fald delvis leder af Danmarks Radios undervisningsafdeling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Forholdet mellem Danmarks Radio og undervisningsministeriet er reguleret i en aftale af 8. januar 1976 om programproduktion inden for undervisningsområdet. Aftalen er indgået med hjemmel i landscentralloven. I overensstemmelse med aftalen fastlægges årlig sæsonplan for produktion. Det samlede produktionsforslag forelægges mig til godkendelse med indstilling fra landscentralen for undervisningsmidler, der repræsenterer brugerne. Forinden har sæsonplanen, der beskriver produktionsforslagene i hovedtræk, været behandlet i kontaktudvalget mellem Danmarks Radio og styrelsen for landscentralen for undervisningsmidler samt i nogle arbejdsudvalg, der behandler de enkelte afsnit.

Når jeg som sidste instans får forelagt sæsonplanen, er det derfor ikke hensigten og heller ikke muligt ud fra de korte beskrivelser at foretage en detaljeret gennemgang af de enkelte forslag. Min gennemgang af sæsonplanen begrænser sig til de generelle retningslinjer, herunder om der er rimelig balance mellem antallet af udsendelser for de enkelte skoleområder.

Programproduktionsforslaget til »lære for livet« har jeg på normal måde fået forelagt i sæsonplanen, og af hensyn til spørgerens evne til at misforstå tingene skal jeg understrege, at jeg ikke selv har stillet forslag herom eller ændret i de forelagte indstillinger på dette punkt.

Hvad angår spørgerens bemærkning om forholdet mellem U 90 og projektet »lære for livet«, kan jeg henvise til mit skriftlige svar til spørgeren af 5. april 1978, hvoraf fremgår,

[Undervisningsministeren]

at projektet »lære for livet« ikke er en oplysningskampagne for U 90.

I begrundelsen for spørgsmålet har spørgeren gentaget nogle af sine tidligere betragtninger om U 90 og i øvrigt tillagt mig en række undervisningspolitiske opfattelser. Jeg må tage afstand fra disse bemærkninger, men skal ikke kommentere dem yderligere her, da der senere bliver lejlighed til en folketingsdebat om U 90.

Jeg forstår også, at spørgeren har ønsket en ændring i begrundelsen af spørgsmålet. Tidligere postulerede spørgeren, at jeg »politisk havde påvirket udsendelserne«. Nu skal »politisk« slettes. Det tror jeg er klogt, men det ville selvsagt have klædt spørgeren bedre at have tænkt sig om, før spørgsmålet blev afleveret.

Bertel Haarder (V):

Den sidste bemærkning er virkelig mangeløs, og den vil blive husket i dette ting. At man ikke kan rette i et spørgsmål og fortroligt spørge: kan jeg nå at få lavet noget om ved det? Og når man så får besked på, at det kan man – fortroligt – nå at få lavet om, så skal man her hænges ud for det, som man udtrykkelig bad om at få lavet om, fordi det simpelt hen var en skrivefejl et eller andet sted, hvor det er blevet renskrevet – jeg har aldrig hørt noget lignende.

Så siger ministeren, at jeg har tillagt hende en række synspunkter, som hun aldrig har haft. Jeg vil tillade mig at citere fra tidsskriftet »Uddannelse« nr. 8, 1977, s. 649, hvor ministeren sagde:

»Det er som bekendt en reformistisk socialismes grundprincip at ligge lavt og sørge for hele tiden at udnytte og udfylde alle de sprækker og hulheder, der opstår som følge af kapitalismens egne modsætninger og stadig voksende indre konflikter. Skolen som opbevaringssted udgør et sådant felt.«

Hvis ikke det er at erklære, at man også som minister har blik for, at skolen er et sted, der kan bruges som redskab for noget, så ved jeg ikke, hvad det er. Så er jeg meget tungnem; det vil jeg blankt indrømme.

Så vil jeg gøre opmærksom på, at Frantz Kjærum, som har med udsendelsesrækken »lære for livet« at gøre, i Weekendavisen for 31. marts 1978 udtaler: »Tredje del er en fremtidsvision, der ender med spørgsmål om,

hvad der med uddannelserne kan gøres for at fremme eller modvirke en udvikling som den viste«.

Det kan man jo mene er en tværpolitisk udtalelse, hvis man ser på tingene, som ministeren gør, men det, jeg har forsøgt at sige ved gentagne lejligheder, er, at sådan ser mange andre – herunder venstre – ikke på tingene. Skolen skal ikke være et redskab for en ideologisk elites ønsker om, hvordan fremtiden skal se ud. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren: vil ministeren gentage, at hun overhovedet ikke har påvirket disse udsendelsers forløb eller måde at blive tilrettelagt på, når de er blevet forelagt hende? Har hun intet gjort? Og, hvis hun har, hvad er da de kriterier, som hun dér har benyttet?

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Hr. Bertel Haarders første bemærkninger om det fortrolige undrer mig. Jeg har fået meddelelse om, at hr. Bertel Haarder ønskede den ændring; jeg har set adskillige presseudtalelser; jeg har set kommentarer i pressen på baggrund af den første formulering; så det er svært at se noget særlig fortroligt i den sag.

Hvad angår det eksempel, hr. Bertel Haarder havde fra tidsskriftet »Uddannelse«, forstår jeg fortsat ikke, hvilken sammenhæng det har med, hvad det centrale uddannelsesråd har udarbejdet om uddannelsesplanlægningen, men som jeg også sagde i mit første indlæg, vender vi jo tilbage til det i en anden sammenhæng.

Så skal jeg blot præcisere, at jeg hverken censurerer Frantz Kjærums udtalelser til Weekendavisen eller indholdet af den udsendelsesrække, der her har været talt om.

Maisted (FP):

I den undervisningsserie, der har været i Danmarks TV, havde man også en serie, der hed »Dansk økonomi«, og jeg vil spørge ministeren: hvem har redigeret det foredrag, der var et reelt forsvar for en socialdemokratisk økonomisk fremstilling af tingene her i landet?

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg tror, formanden kan bekræfte over for mig, at det stillede spørgsmål ikke kan give anledning til en generel debat om undervis-

[Undervisningsministeren]

ningsvirksomheden i Danmarks Radio, og jeg skal på den baggrund ikke besvare det stillede tillægsspørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *undervisningsministeren* af:

Gerda Møller (KF):

»Hvem tilhører de skolepsykologiske rapporter: barnet eller det offentlige?«

(Spm. nr. 691).

Skriftlig begrundelse.

Det er urimeligt, at offentlige myndigheder i op til ti år kan indhente oplysninger fra skolepsykologiske rapporter, navnlig når hverken barnets forældre eller barnet har kendskab til, hvad der står i dem.

Gerda Møller (KF):

Vi oplever jo næsten daglig, at det offentlige registrering af borgernes personlige forhold er til debat i pressen, ja, sågar ude i kommunerne. Derfor er det klart, at det er et spørgsmål, der interesserer både mange forældre og elever, at skolen efter opfordring fra forskellige offentlige instanser under bestemte ministerier har pligt til at give oplysninger om nuværende og tidligere elever, oplysninger, som har baggrund bl. a. i skolekartotekskort, i karakterprotokoller, i afgangsbeviser og ikke mindst i skolepsykologirapporter, som skal opbevares på skolepsykologisk kontor indtil 10 år efter elevens udskrivning af skolen.

Forældre og elever er med rette i tvivl om, hvor langt disse oplysninger kommer ud, og forældrene er også utilfredse med, at de ikke kan få at vide, hvad der står om deres børn i de såkaldte eleverklæringer. Det er ofte årsag til, at forældre modsætter sig, at deres børn skal til skolepsykologen, og på den måde jo unddrager deres børn en i mange tilfælde hårdt tiltrængt hjælp.

Det er på den baggrund, jeg stiller mit spørgsmål, hvem de skolepsykologiske rapporter tilhører, barnet, dvs. forældrene, eller den, der har forældremyndigheden, eller det offentlige.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Når der foretages en pædagogisk psykologisk undersøgelse af en skoleelev, udfærdiges en skolepsykologisk rapport. Denne rapport tilhører skolevæsenet, men forældrene og den voksne elev har normalt adgang til at blive gjort bekendt med rapporten.

Rapporterne anvendes i skolernes almindelige pædagogiske arbejde med eleverne. Hertil kommer imidlertid, at en række myndigheder, f. eks. sociale myndigheder og politimyndigheder, med hjemmel i forskellige love, f. eks. bistandsloven og retsplejeloven, har ret til at indhente udtalelser fra skolen om nuværende og tidligere elever. Af disse grunde opbevares rapporterne ved skolevæsenene.

Undervisningsministeriet har i august 1977 udfærdiget nærmere retningslinjer om de nævnte eleverklæringer og bl. a. foreskrevet, at rapporterne af hensyn til eventuel afgivelse af sådanne erklæringer bør opbevares i ti år, efter at eleven har forladt skolen.

Jeg vil i denne forbindelse gerne understrege, at de skolepsykologiske kontorer i udpræget grad ser det som deres naturlige opgave at hjælpe og gavne eleverne, og at de elevoplysninger, som afgives, i meget vidt omfang er til gavn for eleverne.

Imidlertid er undervisningsministeriet i gang med at revidere den udsendte vejledning. Bl. a. ønsker vi indført, at forældrene og eleverne på skolens initiativ orienteres om skolens udtalelser, og vi har i september 1977 spurgt de andre ministerier, om deres lovgivning er til hinder herfor. Når alt materialet fra de andre ministerier foreligger, vil vi som sagt gå i gang med en revision af vejledningen og i arbejdet inddrage foreningen Skole og Samfund og andre berørte foreninger.

Jeg vil finde det naturligt, at forskellige spørgsmål vedrørende de skolepsykologiske rapporter og herunder også spørgsmålet om, hvor længe disse rapporter skal opbevares, tages med ind i dette arbejde.

Gerda Møller (KF):

Jeg kan for så vidt godt give en slags tak for svaret, men man kan nok undre sig over, at det har taget så lang tid at få ændret denne vejledning. Jeg ved godt, at der er sendt forespørgsel ud til de forskellige ministerier og instanser for at høre, om man kan lave en ændring i vejledningen i overensstemmelse

[Gerda Møller]

med den praksis, der er dér. Men jeg kan da takke for, at man er i gang fra ministeriets side med at udfærdige en sådan vejledning.

Mit tillægsspørgsmål ville have været, om ministeren ville ændre vejledningen, og jeg vil alligevel gerne have et svar på, om vejledningen i så fald vil blive ændret, således at der bliver en reel mulighed for at underrette hjemmet. Jeg forstår, at der er sendt et cirkulære ud engang, hvor man henstillede, at forældre fik kendskab til sådanne rapporter. Ministeren brugte også her den vending, at forældrene normalt har adgang til at blive gjort bekendt med det, men det står jo altså ikke i loven, og derfor er der mange forældre, der ikke bliver gjort bekendt med det, medmindre de bruger loven om offentlighed i forvaltningen.

Derfor vil jeg altså gerne én gang til have helt præciseret fra ministerens side, at det, hun vil, er, at de eleverklæringer, der skal udfærdiges, bliver ændret derhen, at der bliver mulighed for at underrette hjemmene. Jeg tror, det vil være med til at mindske frygten i offentligheden for de mange muligheder, der siges at være for at krænke privatlivets fred.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Som jeg tror jeg også understregede det i mit svar, er mit udgangspunkt, at der bør ske en ændring på dette område, men at andre ministerier er så involverede i denne problematik, at vi ikke i undervisningsministeriet har ment, at vi har kunnet gøre det umiddelbart. Jeg kan give fru Gerda Møller ret i, at det er beklageligt, at det har taget så lang tid at få disse reaktioner ind. Mit udgangspunkt er altså en ændring og også en ændring derhen, at forældrene bliver mere sikret, end de er i dag.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Kan ministeren oplyse, om der bliver foretaget skolepsykologiske undersøgelser, eventuelt med grupper af børn, uden at forældrene først bliver underrettet herom?

Svend Haugaard (RV):

Jeg synes nok, der er grund til at glæde sig over, at der kommer nye bestemmelser på dette område. Jeg ved, at disse opnoterede oplysninger efter en vis tid skal tilintetgøres,

men jeg vil alligevel bede ministeren svare på, om man vil sikre, at de ikke kommer uvedkommende i hænde. Jeg har indtryk af, at der, som forholdene er i dag, nu og da siver noget ud, som kan være uheldigt for de pågældende.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Fru Yvonne Herløv Andersen spurgte, om jeg kunne give sikkerhed for, at der ikke var foretaget skolepsykologiske undersøgelser, uden at forældrene først var underrettet. Lad mig sige det sådan, at det ville undre mig, hvis der var, men jeg kan selvsagt ikke på baggrund af et tillægsspørgsmål have undersøgt sagen på forhånd, sådan at jeg ved, om vi har konkrete klagesager liggende. Så spurgte hr. Svend Haugaard, om jeg ville gøre noget for, at disse rapporter ikke kom uvedkommende i hænde. Dertil vil jeg sige, at vi i undervisningsministeriet helt deler hr. Svend Haugaards indstilling, og jeg skal gerne undersøge, om vi kan gøre mere, end der allerede nu bliver gjort.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til *undervisningsministeren* af:

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

»Kan ministeren bekræfte, at alle kvalificerede ansøgere til gymnasiet sikres optagelse 1. august 1978 bl. a. ved, at der ansættes flere lærere?«

(Spm. nr. 693).

Skriftlig begrundelse.

Der er konstateret en uventet høj stigning i antallet af unge, der i år søger om optagelse i gymnasiet.

Lovens maksimale elevtal pr. klasse vil ikke kunne overholdes uden en udbygning af lokalekapaciteten og en udvidelse af antallet af lærerstillinger ved uddannelsesstederne. På den baggrund ønskes det oplyst, hvilke planer ministeren har til løsning af nævnte problemer.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Da fristen for at søge optagelse i gymnasiet til 1. august var udløbet, viste det sig, at antallet af ansøgere var steget med 20-25 pct. i forhold til sidste år. Om årsagerne hertil

[Gertrud Stjernholm Nielsen]

kan der på nuværende tidspunkt kun gisnes. Lad os så i første omgang betragte det som noget positivt, selv om der ikke skal megen fantasi til at pege på visse negative grunde til den uventet høje tilgang: om ikke andet vil det i det mindste betyde så mange færre arbejdsløse blandt ungdommen som helhed.

I den skriftlige begrundelse for mit spørgsmål kommer jeg ud over det øgede lærerbe-
hov også ind på den udbygning af lokalekapaciteten, der helt nødvendigt må finde sted. Allerede på nuværende tidspunkt er der flere elever på gymnasierne, end disse er bygget til; de kan ikke rumme flere.

Efter at man vedtog at øge maksimumstallet fra 24 til 28 elever i klasserne, kan gymnasieelever og deres lærere komme til at stå i den situation, at f. eks. sproglaboratorier kun kan benyttes, hvis et passende antal elever er syge, eller hvis nogen »frivilligt« vil indtage deres pladser i vindueskarmen.

Der har således været al mulig grund til, at man allerede nu var i fuld gang med at vende tilbage til den lavere klassekvotient. Ud over den pædagogiske betydning heraf ville det jo hjælpe svært på arbejdsløsheden ikke alene blandt akademikerne, men så sandelig også blandt de bygningsarbejdere, der ville kunne beskæftiges med fornuftigt arbejde i stedet for at være henvist til at hæve understøttelse.

Jeg håber på et positivt svar fra ministeren, et svar, der betyder, at de kvalificerede ansøgere optages, og at dette ikke vil lægge sig hindrende i vejen for, at man tager fat på klassekvotienten, for det er et ønske, der deles såvel af Danske Gymnasieelevers Sammenslutning som af Gymnasieskolernes Lærforening.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Tilgangen til første gymnasieklasse ligger i 1978 ca. 23 pct. over tilgangen i 1977 og overstiger de opstillede prognoser over elevtilgangen med godt 9 pct. Den procentvise stigning er ikke jævnt fordelt over hele landet, men højest i nogle af landdistrikterne og lavest i hovedstadsområdet. Det ligger som en forudsætning i bestemmelserne om optagelse af elever i 1. g, at egnede elever ikke kan afvises fra optagelse, og dette vil heller ikke ske i år.

Der er ikke i gymnasieloven eller andre love fastsat noget maksimum for elevtallet i gymnasieklasserne. Men den administrativt fastsatte klassekvotient på et sted mellem 24 og 28 elever regner jeg med at bevare også i år, dels af økonomiske, dels af pladmæssige grunde.

Problemerne med at skaffe den fornødne lokalekapacitet må løses af de enkelte amter i samarbejde med undervisningsministeriet. Der er foreløbig etableret 4 nye amtskommunale gymnasier, der går i gang med undervisningen efter sommerferien, nemlig 2 i Roskilde amt, 1 i Fyns amt og 1 i Frederiksborg amt, og et femte er måske på trapperne.

Endvidere må den lokalekapacitet, som man efter de oprindelige prognoser havde regnet med at kunne oparbejde frem til årene 1980-83, hvor årgangsstørrelsen kulminerer, tages i brug nu, og enkelte steder vil elevtilgangen nødvendiggøre opførelse af barakbygninger. Særlige eftermiddagsgymnasier og lignende nødforanstaltninger skulle kunne undgås.

Bevillingerne til de ekstra stillinger ved de amtskommunale gymnasier skal skaffes af de enkelte amter, og for statskolors og kursers vedkommende må man regne med, at stillingsloftet for adjunker og lektorer på finansloven for 1978 må søges overskredet med det fornødne antal stillinger. På grund af det store antal arbejdsløse magistre vil det næppe blive noget problem at skaffe de fornødne lærere. Dog kan der tænkes at blive knaphed på lærere i enkelte fag, f. eks. i faggruppen matematik-fysik-kemi.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Jeg vil gerne sige tak for det positive svar; specielt angående oplysningerne om eftermiddagsgymnasierne er det jo i hvert fald en glædelig ting, at undervisningen ikke yderligere skal forringes ved, at eleverne møder trætte ud på eftermiddagen.

Så vil jeg gerne spørge, om ikke tilgangen har fået ministeren til at overveje, om det bør få betydning for de udbygningsplaner, man har, således at byggeriet faktisk fremskyndes, for de godt 30 pct. af hver årgang, man regner med at gymnasiet skal kunne optage, er f. eks. ikke i overensstemmelse med de tal, man rundt omkring i landet opererer med. Jeg ved, at man eksempelvis i Vi-

[Gertrud Stjernholm Nielsen]

borg amt i sine uddannelsespolitiske udbygningsplaner er nået frem til, at 42 pct. af en årgang inden for den næste halve snes år skal kunne tilbydes plads i gymnasiet. Det kan vel heller ikke være rimeligt, at man vil fastholde den nuværende andel af en ungdomsårgang, der kommer i gymnasiet, ved f. eks. at henvise til, at der er lavet en totaldimensionering for de videregående uddannelser; det får i hvert fald tankerne om gymnasiets almindelige funktion til at lyde hult.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Der har ikke været, og der er heller ikke nogen planer om en samstemning af gymnasiekapaciteten og tilgangen til de længerevarende videregående uddannelser.

Hvad angår udbygningsplanerne, er det klart, at vi løbende vil justere dem.

Alfred Hansen (DR):

Det er sådan også efter den nye gymnasie-lov, som retsforbundet bl. a. indgik forlig med socialdemokratiet om, at det er den afleverende skole, der skal give de elever, som søger gymnasiet, en betegnelse. Denne betegnelse kan være enten »egnet«, »måske egnet« eller »ikke egnet«. Det er, som ministeren helt rigtigt har oplyst her, sådan, at de egnede skal optages på gymnasierne. Den gruppe, man kan være lidt ængstelig for med hensyn til afvisning, selv om de viser sig at være kvalificerede til at blive optaget på gymnasiet, er den gruppe, der får betegnelsen »måske egnet«. For den gruppe kan forældre og de uddannelsessøgende anmode om at komme til en optagelsesprøve på gymnasiet. Man kunne måske frygte, at optagelsesmyndighederne i en periode med manglende lokalekapacitet og højere klassekvotient kunne fristes til afvise elever, som under normale forhold ville være kvalificerede. Vil ministeren sikre, at de elever, der efter en optagelsesprøve får betegnelsen »måske egnet« – ministeren beskæftigede sig kun med gruppen »egnet« – også får en plads i gymnasiet?

Endvidere vil jeg gerne spørge ministeren, om hun vil forhindre en virkeliggørelse af de planer, som har været fremme bl. a. på Fyn og vist også i Frederiksborg amt, om, at man da kunne oprette toholdsdrift, sådan at første hold bliver undervist fra kl. 8 til kl. 14 og

næste hold fra kl. 15 til kl. 21. Jeg finder det helt uansvarligt fra et pædagogisk synspunkt, hvis noget sådant skulle vise sig at være tilfældet, og jeg vil gerne spørge, om ministeren vil gribe ind, hvis det viser sig, at der er tilløb til toholdsdriftsundervisning på gymnasiet enkelte eller flere steder i landet.

Jeg vil endelig spørge ministeren, om ministeren finder det forsvarligt ud fra pædagogiske synspunkter at undervise så mange elever som op til 32, således som jeg har hørt om det, i 1. g. Vi bliver i undervisningsudvalget godt nok trøstet med, at klassekvotienten falder i 2. og 3. g, men det er jo måske netop udtryk for, at antallet af elever har været for højt i 1. g.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg kan bekræfte over for hr. Alfred Hansen, at vi ikke ønsker at udhule den vedtagne gymnasielevs bestemmelser om de »måske egnede«, og det er klart, at der vil også være plads til dem, der efter prøven bliver erklæret »egnet«.

Vedrørende det andet spørgsmål kan jeg ikke dy mig for en lille bemærkning om, hvad spørgeren mon har lavet, mens jeg svarede på spørgsmålet stillet af fru Gertrud Stjernholm Nielsen. Jeg sagde nemlig direkte, at der ikke ville blive tale om eftermiddagsundervisning, man kunne klare problemerne på anden vis.

Hvad angår det sidste spørgsmål, om klassekvotienterne, har jeg ikke noget nyt at tilføje, ud over hvad jeg sagde i undervisningsudvalget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til *statsministeren* af:

Steen Folke (VS):

»Står regeringen bag minister Lise Østergaards udtalelser om, at »berufsverbot er en krænkelse af menneskerettighederne«?«
(Spm. nr. 664).

Skriftlig begrundelse.

Under folketingets debat om menneskerettigheder den 6. april 1978 udtalte minister Lise Østergaard bl. a.: »Jeg kan sige til hr. Steen Folke: jo, jeg mener også, at berufsverbot er en krænkelse af menneskerettigheder-

[Steen Folke]

ne, ligesom jeg mener, at vilkårlig frihedsberøvelse er en krænkelse af menneskerettighederne.

Få dage efter, nemlig den 12. april 1978, offentliggjorde Ekstra Bladet et interview med udenrigsminister K. B. Andersen, hvori udenrigsministeren – udtrykkeligt adspurgt – nægtede at udtale nogen kritik af det i Vesttyskland praktiserede berufsverbot.

På denne baggrund må der siges at være skabt usikkerhed om den danske regerings synspunkt. Det vil være af betydning at få afklaret, om regeringen står bag minister Lise Østergaards udtalelse.

Steen Folke (VS):

I forgårs udtalte statsminister Anker Jørgensens kollega, formanden for det vesttyske socialdemokrati, Willy Brandt, at der måtte gøres en ende på de metoder, hvorefter ansøgere til offentlige stillinger behandles i Vesttyskland. I går udtalte partisekretær Egon Bahr efter et hovedbestyrelsesmøde i det tyske socialdemokrati, at partiets ledelse nu gik ind for en afskaffelse af den såkaldte radikalforordning, altså den lov, som er grundlaget for det vesttyske berufsverbot.

Det, som har ført til kursændringen i det tyske socialdemokrati, er ikke mindst, at berufsverbot nu også rammer socialdemokrater i delstater, hvor de kristelige demokrater er ved magten. Tidligere var det hovedsagelig kommunister og folk på den revolutionære venstrefløj, det gik ud over, men et nyligt tilfælde, hvor en ung mand i Bayern blev udelukket fra en stilling i skolen på grund af sit tilhørsforhold til den socialdemokratiske studenterorganisation, siges at være den sag, som har fået SPDs ledelse med Willy Brandt i spidsen til at ændre kurs.

Det er selvfølgelig trist, at socialdemokraterne i Vesttyskland så længe har deltaget i undergravningen af fundamentale retsprincipper, og at det først er, når det rammer deres egne, at de slår bak. Men bedre sent end aldrig, det gælder også det danske socialdemokrati. Det har været umuligt at få udenrigsminister K. B. Andersen til at tage klart afstand fra berufsverbot uden forbehold. Derfor glædede det mig, at minister Lise Østergaard for nylig klart og uforbeholdent betegnede berufsverbot som en krænkelse af menneskerettighederne, men få dage

efter nægtede udenrigsminister K. B. Andersen pure at udtale nogen form for kritik af det i Vesttyskland praktiserede berufsverbot. Det er klart, at det har skabt uklarhed om regeringens stilling. Jeg håber, at statsministeren klart vil stille sig bag minister Lise Østergaards udtalelse.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Berufsverbot, eller hvad vi måske kan kalde en politisk sindelagskontrol, kan jo antage mange udtryksformer og har igennem tiderne og i forskellige lande antaget mange udtryksformer. Den danske regering har ingen sympati for en almindelig sindelagskontrol over for alle ansøgere til stillinger i det offentlige. Det vil skabe frygt hos mange for at udvise normal politisk aktivitet.

En almindelig sindelagskontrol vil true og krænke grundlæggende rettigheder, men jeg må selvfølgelig samtidig erkende, at formentlig kan intet land sige sig helt fri for en eller anden form for sindelagskontrol på et eller andet område. Det, som ethvert samfund imidlertid må være klar over, er, at det er og kan være en meget farlig glidebane at komme ind på. Ved terroraktioner som dem, vi ser i Italien i øjeblikket, og som Tyskland jo også har oplevet, er det næsten unundgåeligt, at vagtsomheden øges, og at demokratiet i selvforsvar bringer metoder i anvendelse, som man under almindelige forhold ikke ville finde acceptable.

Jeg mener, at et demokratisk samfund må være uhyre opmærksomt ikke alene på den risiko, et samfund løber, hvis man ikke er på vagt over for egentlig undergravende virksomhed, men også på den risiko, som foranstaltninger imod den undergravende virksomhed, f. eks. i form af sindelagskontrol, kan indeholde og kan medføre.

I den danske regering erkender vi Forbundsrepublikkens særlige problemer. Vi lægger vægt på, at dette land har accepteret, at internationale instanser, der nyder anerkendelse i alle kredse, vurderer rimeligheden af de forholdsregler, som man har ment at måtte gennemføre. Ved at underkaste sig international kontrol med hensyn til overholdelsen af den europæiske menneskerettighedskonvention kan man ligefrem sige, at Tyskland udmærker sig i forhold til en række andre lande, vel også lande, hvor berufs-

[Statsministeren]

verbotsproblemet i virkeligheden er nok så stort.

Når det gælder Tyskland i dag, mener jeg, at det er værd at bemærke, at der foregår en meget intens debat om denne sag. Hr. Steen Folke har netop med sin henvisning til, hvad fremtrædende personer i socialdemokratiet i Tyskland har sagt om denne sag, påvist dette. Derfor kan jeg sige, at betydelige kræfter i det tyske folk er meget opmærksomme på den risiko, som berufsverbot kan indebære, og især er bekymret over den praksis, der hævdes at udvikle sig i enkelte delstater. Jeg vil derfor gentage, at den danske regering ikke har sympati for sindelagskontrol, men vi har tillid til, at det tyske folk vil have held til ikke alene at bekæmpe terrorismen, men også at kende risikoen ved en vidtdreven sindelagskontrol.

Steen Folke (VS):

Statsministeren var engang kendt som en mand, der udtalte sin mening nogenlunde ligeud og måske bramfrit. Jeg håber ikke, at det, statsministeren sagde her fra talerstolen, virkelig var udtryk for den umiddelbare, bramfri mening, som statsministeren har om sagen. Den var jo ærlig talt pakket lige præcis så meget ind i forbehold, som udenrigsminister K. B. Andersen plejer at gøre det. Man har ingen sympati for en almindelig sindelagskontrol, men på den anden side er der jo terrorisme og andre ting. Man drager altså dette med terrorismen ind og bruger den som undskyldning for det i Vesttyskland praktiserede berufsverbot, og det synes jeg er uhyre beklageligt, for der er ikke nogen som helst skygge af sandsynliggørelse af, at disse tilfælde af berufsverbot, som har ramt i tusindvis af mennesker, inklusive altså enkelte socialdemokrater, rammer nogen, der på nogen måde er involveret i terrorisme eller har nogen forbindelse med terroristkredse.

Jeg synes, det er beklageligt, at statsministeren i så høj grad ligesom forklarede og undskyldte de særlige vesttyske problemer og omstændigheder, at det ikke blev til nogen klar afstandtagen.

Det er rigtigt, at også i andre samfund forekommer der berufsverbot, både i Øst og i Vest og såmænd også i Danmark i visse former. Der kan nævnes sagen med pedelansøgeren i Thisted og afskedigelsen af Marianne

Kjær i Århus, og der kan nævnes andre sager. Men i Danmark har vi ikke et lovfæstet berufsverbot, og det er selvfølgelig en forskel.

Jeg vil godt prøve, om ikke det er muligt at afæske statsministeren et lidt klarere svar omkring dette lovfæstede berufsverbot i Vesttyskland, for det er jo det, sagen drejer sig om. Vil statsministeren ikke klart tage afstand fra et lovfæstet berufsverbot som det vesttyske? Hvis ikke statsministeren vil det, halter han jo i virkeligheden efter de fremtrædende socialdemokrater, bl. a. Willy Brandt, som jeg citerede i mit indlæg, og det ville ærlig talt være trist, hvis det danske socialdemokrati sådan kommer efter som halehæng og ikke kan have en mening, der i det mindste er på linje med den, der nu er kommet til udtryk efter kursændringen i SPD.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg synes nu godt, man kan sige ting ganske bramfrit og så alligevel tage visse hensyn til livets realiteter. Og livets realiteter er, som jeg også sagde, at intet land helt kan sige sig fri for under nogle omstændigheder at have en eller anden måske begrænset form for sindelagskontrol. Den realitet tror jeg ikke kan være en hemmelighed heller for hr. Steen Folke, og det er ikke nok at henvise til, at sådan noget også skulle finde sted i Danmark, som det blev sagt. Jeg tror, det er vigtigt f.eks. at sige det, som venstresocialisterne sagde i TV for nylig, da man blev spurgt, om der skulle en vis udrensning til, hvis venstresocialisterne fik magten: jo, der var nok visse reaktionære personer, der skulle smides ud. Det er vel egentlig et udtryk for, at ingen mennesker mener, at man aldrig kan komme i en eller anden situation, hvor man ud fra et politisk helhedssynspunkt kan mene, at det kan være forsvarligt, måske nødvendigt, at foretage et eller andet.

Men for at vende tilbage til dette med det bramfri. Jeg sagde, at vi har ingen sympati for et generelt berufsverbot, en sindelagskontrol, og deri ligger der ikke nogen som helst undskyldning. Der ligger en ganske klar markering, og jeg kan i hvert fald sige, at vi i Danmark ikke har tænkt på, ikke har ønske om, at indføre sådanne ting. Og så påpegede jeg netop, at der i det tyske folk er en levende debat omkring disse ting, også en betyde-

[Statsministeren]

lig kritik af det berufsverbotsystem, man nu engang har. Jeg var da meget tilfreds med, at hr. Steen Folke påpegede, hvad bl.a. fremtrædende socialdemokrater har sagt, og jeg er enig i den betragtning, at der er en alvorlig risiko for, hvis ikke man er meget forsigtig på disse områder, at det kan udvikle sig i en negativ retning, så at det kan bryde demokratiske principper.

Det kan ikke siges mere direkte, hvis man samtidig skal tage visse hensyn til det, jeg kaldte livets realiteter. Jeg ved ikke, om hr. Steen Folke vil gøre det, men det mener jeg nu at jeg i hvert fald er forpligtet til.

Poulsgaard (FP):

Det var jo dejligt at høre, at den danske regering ingen sympati har for sindelagskontrol. Nu var statsministeren i sit svar til hr. Steen Folke inde på, at hvis VS kom til magten, skulle der renses ud. Er det faktisk ikke det, socialdemokratiet er ved? Derfor kunne jeg godt have lyst til at stille statsministeren det direkte spørgsmål: mener statsministeren ikke, at det er udtryk for et socialdemokratisk berufsverbot, når man anvender udemokratiske metoder som dem, man lige for nylig har anvendt ved valget til radioens forretningsudvalg? Da brugte man udemokratiske metoder for at holde landets næststørste parti ude. Er man dér ude for en slags sindelagskontrol? Mig bekendt har man altid før brugt den D'Hondtske metode, men lige pludselig kunne man finde ud af, at man kunne indføre kontrol ved at anvende en almindelig flertalsindstilling. Det vil jeg gerne have statsministerens svar på.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg er noget overrasket over, at begrebet berufsverbot skal bruges i forbindelse med en konstituering og et fuldt demokratisk valg til radiatorådet. I så fald må jeg sige, at vi har berufsverbot også ude i kommunerne. Der er Gud hjælpe mig eksempler, hr. Poulsgaard, på, ikke at man har udelukket landets næststørste parti, men landets største parti, f.eks. fra borgmesterposten, fordi alle andre har rottet sig sammen mod socialdemokratiet. Hvis det er det, hr. Poulsaards parti har været ude for, vil jeg trøste ham med, at det også er noget, vi har mødt i socialdemokratiet; det er en demokratisk proces, som man

må acceptere. Vi accepterer den og kunne aldrig drømme om at kalde den noget i retning af det, som hr. Poulsaard her kommer med. Det er det sædvanlige fremskridtspartivrøvl, hvor man tilslører tingene og prøver at drage ganske uvedkommende ting ind, som ikke har noget med sagen at gøre.

Ib Nørlund (DKP):

Man kan ikke beskyldte statsministeren for ikke at have givet ordrige svar på de spørgsmål, der har været rejst her, men til gengæld er det lykkedes at komme temmelig langt væk fra det spørgsmål, som oprindeligt blev stillet. Jeg skal indrømme, at hr. Poulsaard har ydet et bidrag i så henseende, men det får være. Det, det drejer sig om, er, at to af statsministerens ministre over for begrebet berufsverbot har givet helt forskellige tilkendegivelser. Det oprindelige spørgsmål, som jeg synes der er grund til at erindre om, var: hvilken minister holder statsministeren med? Og det må det vel være muligt at give et bramfrit svar på.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg skal love, at jeg ikke skal give noget ordligt svar på det spørgsmål, som nu blev stillet. Jeg ved ikke, om det er tilladt, men nu prøver jeg at stille et spørgsmål til det ærede medlem, og det skal være dette: hvad hedder egentlig berufsverbot på russisk?

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg må sige, at jeg finder lige som statsministeren, at hr. Poulsaards spørgsmål ikke havde meget med sagen at gøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *arbejdsministeren* af:

Holm (V):

»Hvilke foranstaltninger vil ministeren træffe i anledning af dagspressens oplysninger om, at ca. 4.000 medarbejdere på daginstitutioner går ledige, mens det i hovedstadsområdet er umuligt at skaffe arbejdskraft i daginstitutionerne?«

(Spm. nr. 679).

Skriftlig begrundelse.

[Holm]

Ifølge Berlingske Tidende den 16. april er antallet af ledige børnehavepædagoger og andre ansatte i daginstitutioner ca. 4.000. Samtidig oplyser arbejdsformidlingskontorerne i hovedstadsregionen, at det ikke er muligt at skaffe arbejdskraft til daginstitutionerne. Der er tidligere oplyst tilsvarende problemer i de større provinsbyer.

Arbejdsministeren (Auken):

Først skal jeg lige sige, at jeg har fået at vide, at det tal på ca. 4.000 arbejdsløse på daginstitutionsområdet, som spørgeren bruger i sit udgangspunkt, ikke er et tal, som kommer fra nogen officiel side, men er et led i den forebyggende børneforsorgs arbejdsløshedskasses agitation på dette felt. Opgjort efter sædvanlige retningslinjer var der den 29. marts 1978 2.414 arbejdsløse børneforsorgsmedarbejdere, uddannede såvel som ikke-uddannede. Jeg vil gerne understrege dette: uddannede såvel som ikke-uddannede, fordi størstedelen af dem, som er fuldtidsledige på dette område, er de såkaldte pædagogmedhjælpere og ikke-uddannede pædagoger, og det gør, at en række af de ubesatte stillinger på pædagogområdet ikke uden videre kan besættes af ledige medlemmer af den pågældende arbejdsløshedskasse, hvis disse ikke opfylder de uddannelsesmæssige krav.

Der ligger også i dette, som jeg sagde før, at en række af de uddannede, som oppebærer dagpenge efter de regler, der er nedfældet i arbejdsløhedsloven, i virkeligheden er beskæftiget en del af ugens dage med arbejde på daginstitutioner, og de oppebærer dagpenge efter de særlige regler om supplerende dagpenge.

Den nuværende ledighedsstatistik tillader desværre ikke nogen særlig opgørelse af dette forhold, hverken for pædagogområdet eller for det øvrige arbejdsmarked, men skønmæssigt drejer det sig formentlig om mere end halvdelen af de forsikrede ledige.

Selv om disse fuldtidsforsikrede på deltidsarbejde, og altså med supplerende dagpenge, er forpligtet til at tage fuldtidsbeskæftigelse, er det i praksis ofte meget vanskeligt at frigøre de pågældende fra deres arbejdspladser med kort varsel, og da en række af de ubesatte stillinger, som hr. Holm henviser til, er stillinger, der skal besættes med kort

varsel, kan det være vanskeligt at få balance mellem udbuddet af arbejdskraft og de ledige stillinger.

Der er et yderligere forhold, jeg gerne vil understrege, og det er, at den geografiske fordeling af de ledige børneforsorgsmedarbejdere ikke modsvarer den geografiske struktur for antallet af ledige stillinger på daginstitutionsområdet. Der er betydelig flere ledige i dele af Jylland, end der er i hovedstadsområdet, hvor en række af de ledige stillinger findes.

Arbejdsministeriet har derfor indhentet oplysninger om, specielt hvad der kan gøres i hovedstadsområdet. Det fremgår af de svar, vi har modtaget fra arbejdsdirektoratet og fra arbejdsformidlingskontoret i København, at der findes en del tilbud om såvel faste stillinger som vikariater, man ikke har kunnet besætte. Der er imidlertid, som jeg sagde før, ikke tilmeldt ledige uddannede pædagoger til arbejdsformidlingskontoret i København, som kan overtage disse stillinger. Det vil sige, at reserven, som jeg var inde på det før, ligger i provinsen. For bedre at klare denne situation omkring anvisningen af pædagoger i hovedstadsområdet har arbejdsformidlingskontoret imidlertid truffet en aftale med Københavns kommune om en mere hensigtsmæssig anmeldelsesprocedure, sådan at man får besked i god tid, når der er ledige stillinger, så at man undgår disse misforhold. Det er også hensigten at få en tilsvarende aftale med de private institutioner.

Arbejdsdirektoratet har i øvrigt meddelt, at det vil foranledige, at tilbud om faste stillinger inden for hovedstadsområdet tilgår det øvrige lands arbejdsformidlingskontorer, således at dér tilmeldte pædagoger hurtigt kan blive orienteret om stillingstilbud.

Det er de initiativer, der er mulige på det eksisterende grundlag, men jeg håber at finde en mere varig løsning på disse problemer, ikke bare for pædagogområdet, men også for det øvrige arbejdsmarked, dels i forbindelse med fremskaffelse af en bedre statistik på arbejdsmarkedet, dels i forbindelse med en almindelig revision af reglerne om retten til at oppebære supplerende dagpenge.

Holm (V):

Jeg takker ministeren for besvarelsen og for tilsagnet om, at man vil se på problem-

[Holm]

stillingen. Det er uholdbart i det lange løb at køre med både mange ledige og mange ledige stillinger. Det er et svært område, som det nok kræver dristighed at røre ved, og vi må så se, om ministeren har den på lidt længere sigt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *handelsministeren* af:

Maisted (FP):

»Hvorfor fremmer ministeren og regeringen ikke beslutningen om indførelse af kernekraft i Danmark, når handelsministeren har erklæret sig enig i Gerhard Jensens udtalelser om Danmarks dystre udsigter for energiforsyningen i 1980'erne, der har til følge, at den danske husstandsindkomst vil blive sænket med 3.000–5.000 kr. om året?«

(Spm. nr. 681).

Skriftlig begrundelse.

Miljøstyrelsens direktør, Ejler Koch, kunne via Danmarks Radio oplyse befolkningen om, at miljøstyrelsen efter en beslutning om indførelse af kernekraft i Danmark var i stand til at forsinke projektet i op til 4 år, før det første spadestik blev taget.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Som jeg har tilkendegivet ved utallige lejligheder, er det fortsat regeringens opfattelse, at der ikke kan tages stilling til spørgsmålet om kernekraftens anvendelse som energikilde her i landet, før der er tilvejebragt en tilfredsstillende løsning af problemerne omkring opbevaring af radioaktivt affald.

Jeg har haft lejlighed til i samråd med folketingets energipolitiske udvalg udførligt at redegøre for de bestræbelser, der udfoldes fra regeringens side med henblik på at løse disse spørgsmål, og vi anser sådanne bestræbelser for nødvendige. Vi har mange andre energiprogrampunkter på energiplanen, men vi har altså fortsat ikke opgivet også at få løst dette spørgsmål og få kernekraften med, men det er en forudsætning, at affaldsproblemerne løses.

Maisted (FP):

Når jeg har stillet dette spørgsmål til handelsministeren, er det, fordi ministeren har erklæret sig enig i de betragtninger, direktør Gerhard Jensen har givet udtryk for i Børsen

den 6. april 1978. Det siges, at hvis vi ikke indfører kernekraft, vil reduktionen pr. år fra nu af være på 3.000–5.000 kr. i husstandsindkomsten.

Regeringen havde den dristighed at fremlægge en energirapport, hvori var indeholdt kernekraft, og jeg har set, at direktør Reidar Klausen, som er formand for Industrirådets energiudvalg og også har været med til at udarbejde denne energiplan, har udtalt, at vi allerede på nuværende tidspunkt har overskredet denne 10 års plan. Jeg kan ikke få det til at hænge sammen med, at ministeren siger, at man har nogle bestræbelser, og hvad ved jeg. Ministeren ved, at dette er af politisk karakter, der er ikke noget teknisk i disse problemer. Og når vi så samtidig har en direktør for miljøstyrelsen, der i Danmarks Radio siger, at han er i stand til at træne et hvilket som helst atomprojekt her i landet i op til 4 år – og det tager måske en halv snes år at bygge et kernekraftværk – er de problemer lig nul, når vi på nuværende tidspunkt har en periode på 10–15 år at se frem til.

Jeg vil godt spørge ministeren om, hvor stor sænkningen af husstandsindkomsterne bliver, når vi må se bort fra a-kraften; og hvornår tror ministeren at vi overhovedet får indført kernekraft, når man har en direktør for miljøstyrelsen, som reelt fungerer som miljøminister her i folketinget, og som siger, at han er i stand til at træne et hvilket som helst projekt?

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg tror, det er nødvendigt at rette et par misforståelser. Jeg har ikke givet nogen godkendelse af beregnede reduktioner i husstandsindkomsterne, som hr. Maisted tror. Det, jeg har erklæret mig enig i, er, at efter alt det foreliggende er der dystre udsigter for energiforsyningen i 1980'erne, og det medfører, at man bør bestræbe sig på at spare på energien og at fremme produktionen af anden form for energi end den, der baserer sig på olie indført fra Mellemosten. Det gør vi også på fuld kraft, men det er af afgørende betydning for os i spørgsmålet om atomenergien, at vi også sammen med andre får løst spørgsmålet om anbringelse af det radioaktive affald, og det er ikke kun spørgsmålet om, hvordan man skal udvikle denne radioakti-

[Handelsministeren]

vitet, men også om, hvordan man skal placere den geologisk og i samarbejde med hvem. Hvilken teknik skal man anvende, når den skal placeres, hvordan skal sikkerhedsforanstaltningerne være osv.?

Der udfoldes store bestræbelser på at få flere lande til at gå sammen om at løse disse problemer, idet de ikke er løst nogen steder. Man har ikke erklæret, at nu er det i orden med det højradioaktive affald. I Østlandene taler man ikke så meget om det, men i den vestlige verden erkender man, at man ikke har løst problemerne.

Så vil jeg sige, at hvad direktøren for miljøstyrelsen har udtalt, er udelukkende, efter hvad jeg er blevet orienteret om, at det efter hans vurdering tager den tid, han har angivet, at behandle sagen på en grundig og sagligt forsvarlig måde.

Maisted (FP):

Når ministeren ikke vil stå bag ved udregningerne på 3.000–5.000 kr., hvor stor skal reduktionen af husstandsindkomsten så være? Hvilket bud har ministeren? Det synes jeg er interessant, nu når vi skal til at tale om mange andre økonomiske problemer. Regeringen må have gjort sig nogle overvejelser over, hvor stor den reduktion vil være.

Når ministeren taler om sikkerhedsbestemmelser osv., vil jeg stadig væk fastholde, at det ikke er et teknisk problem, men et politisk problem. Når man siger, at russerne eller Østlandene ikke taler så meget om det, er det netop, fordi de har sagt, at det ikke er noget problem. De har løst det. Hvis vi bliver ved med at sakke bagud her i den vestlige verden, vil det sige, at vi selvfølgelig daglig giver Østlandene et forspring, fordi de altså er i stand til at etablere kernekraftværker og sikre sig den fornødne energiforsyning og dermed øge deres velstand. Det synes jeg selvfølgelig er udmærket, men jeg synes blot, at vi ikke skal lade os gå på af politisk spillfægteri, som domineres af venstrefløjen i socialdemokratiet, og at man her og nu må have afklaret denne sag.

Langsted (CD):

Jeg har bare et supplerende spørgsmål til ministeren: hvornår tror ministeren – sådan må jeg udtale mig – at denne løsning på problemet med opbevaring af kernekraftaffaldet

kan komme frem? Hvornår, hvilken dato og hvilket år kan der blive tale om?

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Det kan jeg ikke give noget svar på. Jeg kan sige, at man forhandler med mange lande både bilateralt og multilateralt, og mange lande har fremskyndet deres arbejde med denne sag, fordi det rigtignok også er et politisk problem i mange lande at få sikret anbringelsen af det radioaktive affald. Det er ikke nogen nedvurdering af et problem at sige, at det er politisk. Det er måske netop en fremhæven af, at det har mange implikationer, ikke kun de tekniske, men også en masse andre, sikkerhedsmæssige, miljømæssige m.v.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *justitsministeren* af:

Maisted (FP):

»Fungerer vort retsvæsen således, at anklagemyndigheden kan møde op med særlige specialister, medens domstolen kan beskikke en forsvarer, der ingen faglig indsigt har i den sag, der skal bedømmes?«

(Spm. nr. 694).

Skriftlig begrundelse.

Det må ofte forekomme, at de juridisk uddannede dommere får forelagt sager, de ingen faglig indsigt har i, og derfor udelukkende må støtte sig til den sagsfremstilling, beskikkede forsvarere forelægger retten.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg er vist desværre nødt til at citere spørgsmålet, for at man kan få glæde af svaret. Hr. Maisted har spurgt: (se foran).

Jeg skal herom sige, at der gennem tiderne har været sagt og skrevet overordentlig meget om aktørernes rolle i den danske straffeprocess. Jeg kan ikke på den tid, som her er til rådighed, komme ind på alle disse retsteoretiske overvejelser. Lad mig begrænse mig til at nævne, at vi i 1919 fik en ny retsplejelov, som på afgørende måde gjorde op med tidligere tiders forestillinger om netop straffeprocessen. Efter det nævnte tidspunkt blev straffeprocessen tilrettelagt således, at der i større og alvorligere sager findes tre i princippet

[Justitsministeren]

ligestillede yderparter, nemlig dommeren, forsvareren og anklageren. En sådan procesordning forudsætter, at man har dygtige dommere, dygtige forsvarere og dygtige anklagere. Denne forudsætning er opfyldt her i landet.

Jeg har set mig nødsaget til at nævne disse almindelige principper for vor strafferetspleje for at kunne tage afstand fra begrundelsen for hr. Maisted's spørgsmål. Dommeren støtter sig naturligvis ikke ensidigt på den ene parts sagsfremstilling, men træffer sin afgørelse på baggrund af alle fremkomne relevante momenter i sagen, herunder begge parter vurderinger af sagen. Det var bl. a. den ændring, der blev gennemført i 1919.

Maisted (FP):

Det var såmænd ikke så meget martyrerens rolle, jeg tænkte på, det var det rent praktiske.

Hvis man nu forestillede sig, at anklagemyndigheden råder over ti gange så mange anklagere, som der kan være beskikkede forsvarere, så kan man jo godt forestille sig, at der kan komme nogle sager til behandling af f. eks. teknisk karakter, sager, som ikke indeholder juridiske problemer i den forstand, og så har man altså inden for anklagemyndigheden specialister med særlig indsigt i dette område, mens retten er tvunget til at beskikke en forsvarer, der ikke har indsigt i det. Dermed er den anklagede stillet noget ringere, idet han først skal forklare sin beskikkede forsvarer, hvad sagen går ud på, og dernæst skal han prøve på at forklare de juridiske dommere, hvad den går ud på, mens anklageren, hvis forholdene er sådan, har langt større mulighed for at fremlægge sagen.

Det var det væsentlige problem, jeg godt ville have belyst. Forholder det sig sådan, eller har man virkelig beskikkede forsvarere, der har indsigt i så at sige alle områder?

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, det fremgik af mit første indlæg, at det er min opfattelse, at også vore forsvarere er så dygtige, at de er i stand til at opsure detaljerne i en sag og give dem videre på en juridisk relevant måde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til *justitsministeren* af:

Maisted (FP):

»Finder ministeren det rimeligt, at medlemmer af Advokatsamfundet og Advokatrådet først kan rejse en sag og derefter afslå at være forsvarer for den, man har bragt til tiltale, med den begrundelse, at det i enhver henseende er ødelæggende for den advokat, der påtager sig opgaven?«

(Spm. nr. 695).

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg kan måske gå direkte videre i denne føljeton og sige, at til benefice for hr. Maisted redegjorde jeg i den forrige besvarelse for nogle grundprincipper i opbygningen af den danske straffeprocess. Jeg var inde på, at vor straffeprocess som sin forudsætning har, at der beskikkes dygtige og fagligt velkvalificerede forsvarere for de tiltalte. Det er det, der daglig sker i vore retssale.

Hvis hr. Maisted med sit spørgsmål skulle hentyde til en verserende straffesag, så må jeg skuffe ham, for en sådan sag kan jeg af principielle grunde naturligvis ikke udtale mig om.

Maisted (FP):

Jeg synes nok, at dette svar alligevel giver anledning til lidt bekymring, for det lyder nærmest, som om jeg har fornærmet en særlig stand her i landet. Advokatsamfundet er noget lukket noget.

Hvis vi nu forestillede os, at dette Advokatsamfund og Advokatrådet fandt ud af, at de ville have rejst en sag mod et medlem, ville det så ikke være meget naturligt, at hvis den, der blev anklaget, sagde: jeg vil meget gerne have den mand inden for dette Advokatsamfund til at føre min sag, så fik vedkommende med Advokatsamfundets samtykke netop den mand til at hjælpe sig med at føre sin sag? Det er jo et lukket samfund, vi her taler om, det er en lukket fagforening og åbenbart med specielle spilleregler, men det måtte da være en naturlig og fair indstilling til problemerne.

Selv om justitsministeren altså mener, at man kan beskikke forsvarere af en hvilken som helst kvalitet til at løse et hvilket som helst problem, så stiller jeg mig ærlig talt stærkt tvivlende over for en sådan udlægning.

[Justitsministeren]

Justitsministeren (Erling Jensen):

Hvordan hr. Maisted kunne få mine betragtninger til, at jeg mente, at man kunne beskikke forsvarere af en hvilken som helst kvalitet, har jeg lidt svært ved at se. Jeg sagde, at jeg følte mig overbevist om, at man til enhver tid er i stand til at beskikke velkvalificerede forsvarere. Det er vist så nogenlunde det modsatte af det, hr. Maisted antydede.

Må jeg så endnu en gang sige, at hr. Maisteds sidste indlæg i endnu højere grad end det skriftlige tydede på, at han foretrækker at debattere en konkret, verserende straffesag. Det gør jeg blot ikke.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til *justitsministeren* af:

Maisted (FP):

»Finder ministeren det betryggende, at en tiltalt i en omfattende sag som den, det offentlige fører imod Mogens Glistrup, ikke kan få en forsvarer, der er specialist inden for fagområdet, sagen drejer sig om?«

(Spm. nr. 696).

Skriftlig begrundelse.

Omtalen af ovennævnte sag i pressen giver indtryk af, at det offentlige kunne tvinge en mand til at antage en bager, når han havde brug for en smed.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg beklager, at forretningsordenen ikke tillader, at jeg bliver heroppe!

Vi kommer nu til spørgsmål nr. 3 i hr. Maisteds serie af spørgsmål om forsvarere i straffesager. Jeg troede egentlig, at spørgsmålene var rejst af almindelig interesse for problemet, men jeg kan nu se, i hvert fald af dette spørgsmål, at det drejer sig om en helt konkret sag. Spørgsmålet lyder nemlig: (se foran).

Det er vist sådan spagfærdigt antydet en konkret, verserende straffesag, som hr. Maisted gerne vil have ført herind i folketings salen. Om forsvarere i den generelle sammenhæng kan jeg henvise til, hvad jeg tidligere har sagt.

Maisted (FP):

Jeg siger selvfølgelig tak for svaret og må altså forstå det sådan, at ministeren mener, at det er forsvarligt, at man ikke kan anvise en specialist inden for et særligt fagområde, hvor der er en anklaget.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg mener, at domstolene er i stand til at anvise velkvalificerede jurister som forsvarere, og det finder jeg er forsvarligt.

Maisted (FP):

Hvis det var tilfældet, så var der ikke nogen grund til at anmode den anklagede om selv at komme med nogle, han mener er velkvalificerede til at påtage sig opgaven.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg forstår, at hr. Maisted foretrækker et system, hvor man aldrig spørger den anklagede, om han kunne have særlige ønsker. Det gør jeg ikke.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *justitsministeren* af:

Maisted (FP):

»Er ministeren enig med en række advokater i, at sagen mod Mogens Glistrup i sig selv er ødelæggende både for tiltaltes forretning og familieliv og umuliggør, at man almindeligvis kan beskæftige sig med noget andet, så længe sagen står på?«

(Spm. nr. 697).

Skriftlig begrundelse.

Problemet er omtalt i pressen.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Hr. Maisted har nu – og det er, så vidt jeg kan skønne, sidste gang i dag – stillet spørgsmål nr. 4, der hedder: (se ovenfor).

Jeg er naturligvis enig i, hr. Maisted, at deltagelse i en større retssag, det være sig som dommer, som forsvarer, som anklager eller som tiltalt, generelt kan være belastende for de pågældende. Den konkrete sag kan jeg fortsat ikke udtale mig om.

Maisted (FP):

Det er selvfølgelig oprørende, at igen denne her lukkede fagforening, Advokatsamfun-

[Maisted]

det, og Advokatrådet gennem visse kanaler kan foranledige rejst en sag imod et medlem af denne fagforening og derefter nægter ham adgang til at få de bedst mulige til at forsvare sig.

Når ministeren spørger, om jeg foretrækker et system, hvor der kan gives tilladelse til at komme med forslag, vil jeg svare: ja men et sådant system er jo ikke meget værd, når man intet svar får, for det er jo det, der er kendsgerningen i denne sag.

Men altså, argumentet for, at man ikke kan pålægge disse mennesker at varetage en mands interesser, som de selv har bragt på anklagebænken, er, at det er ødelæggende for én selv, det er ødelæggende for éns familievæsen, det er ødelæggende for éns forretning, og så kører man systemet to gange igennem for at være sikker på at få knust den anklagede med nøjagtig disse argumenter. Det vil sige, at en væsentlig del af en sådan sag går ud på at ødelægge manden, og det er det, der har ligget bag ved den sag hele tiden. Det, der er afgørende, er, at det er anklagemyndigheden, der nu ønsker, at hr. Glistrup skal køres igennem et retsmaskineri, hvor man siger: vi må da kunne knuse ham denne gang, når vi gør det to gange.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Sagt i al stilfærdighed var de tre fjerdedele af hr. Maistedes argumentation ved denne lejlighed en argumentation, der henhørte under tidligere og færdigbehandlede spørgsmål. Det er ikke mig, der har formuleret spørgsmålene – det håber jeg at alle er klar over – det er hr. Maisted selv, og hr. Maistedes sidste bemærkninger hørte hjemme under disse spørgsmål, hvad hr. Maisted ganske udmærket ved. Det er heller ikke mig, men hr. Maisted, der har ønsket at føre en verserende straffesag herind i folketinget, og det kan kun tale for hr. Maisted og ikke for mig.

Maisted (FP):

Jeg må have opfattet den sag meget dårligt, hvis det ikke var en socialdemokratisk forhenværende justitsminister, hr. Nielsen, der indførte denne sag i folketinget.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg skal ikke spørge hr. Maisted, forstår jeg, hvem det er, der ønsker at fastholde den

sag her i folketinget. Det er da vist ikke den nuværende justitsminister, hr. Maisted. Det er stadig væk hr. Maisted, der har stillet fire spørgsmål, og jeg tror ikke, at hr. Maisted kan klage over, at jeg tager for meget af folketingets tid ved at svare på dem. Jeg har ikke søgt at give dem mere, end jeg mente, de fortjente.

Hermed sluttede spørgsmålet.

11) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Vil ministeren angive, hvorledes en ansøgning i forbindelse med oprettelse af saltvandsdambrug skal udføres, og til hvem den skal stiles, således at svar på ansøgningen kan foreligge inden for 3–4 måneder?«

(Spm. nr. 685).

Skriftlig begrundelse.

Spørgeren er bekendt med, at en ansøger fra en offentlig instans har fået oplyst, at han faktisk lige så godt kan spare sig at ansøge, idet det ville tage flere år, før han fik svar.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann, fg.):

Indretningen af saltvandsdambrug på søterritoriet kræver tilladelse fra ministeriet for offentlige arbejder og fra miljøstyrelsen. Da der er tale om et fast anlæg på søterritoriet, kræves der tilladelse til anbringelse fra ministeriet for offentlige arbejder. Før en sådan tilladelse gives, undersøges det, om de indretninger, der anbringes, kan være til gene for sejlads, almindeligt fiskeri eller andre interesser, og det er altså navnlig den fysiske side af anlægget, der her kommer ind i billedet.

Da der ved fodringen af de udsatte fisk vil være et vist foderspild, som kan medføre forurening af området omkring anlægget, kræves der til driften af saltvandsdambruget endvidere en tilladelse fra miljøstyrelsen i henhold til miljølovens § 17, stk. 2, og de to myndigheder arbejder i øvrigt sammen om disse sager.

En ansøgning må indeholde præcise oplysninger om position og ejendomsforhold for de ejendomme, ud for hvilke anlægget tænkes placeret, og planer må medfølge. Der må gives en nøjagtig beskrivelse af anlæggets

[Ministeren for offentlige arbejder]

fysiske udformning, bilagt tegninger, og ansøgningen til miljøstyrelsen må naturligvis indeholde udførlige oplysninger om den påtænkte drift og i muligt omfang bilægges materiale til sandsynliggørelse af, at forurening og skader ikke kan forvoldes.

I øvrigt vil jeg anbefale, at eventuelle ansøgere retter henvendelse til de to myndigheder for at få nærmere besked. Behandlingen af disse sager vil normalt ikke kunne afsluttes inden for de 3-4 måneder, der er nævnt i spørgsmålet.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg takker ministeren for, at han har redegjort for nogle af de problemer, som ansøgere allerede er løbet ind i. Det ligger sådan, at jeg over for ministeren kan dokumentere, at en ansøger har fået at vide, at det vil tage en 3-4 år, og derfor var det altså indeholdt i mit spørgsmål, om man kunne få en afslutning inden for 3-4 måneder.

Jeg er meget interesseret i at få at vide, om det, når en erhvervsdrivende står med store eksportmuligheder og meget gerne vil etablere sådan nogle saltvandsdambrug, på en eller anden måde kan lade sig gøre at henvende sig til regeringen og få et møde i stand, så at man kan drøfte problemerne igennem, og om man er så interesseret i eksport, at regeringen, dens ministre, er indstillet på, at nu aftaler vi et møde, hidkalder implicerede parter og afklarer det på 14 dage.

Jeg ved, at der i den pågældende sag er fremsendt kortmateriale, ansøgninger osv. forskriftsmæssigt i 7 eksemplarer. Jeg kan ikke begribe det, hvis ikke ministeren vil sige, at det kan afsluttes inden for de 3-4 måneder. Jeg havde håbet, at ministeren ville sige: det kan besluttes inden for 1 måned, for vi har vilje til, at der kan komme noget i gang her i samfundet.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann, fg.):

Jeg ville da finde det helt naturligt, at den pågældende ansøger vedrørende et saltvandsdambrug rettede henvendelse til de to ministerier, der er impliceret, som jeg nævnte. Det ene er ministeriet for offentlige arbejder, men det er også klart, at miljøministeriet er involveret i spørgsmål af denne art, så man roligt og fredsommeligt kan sætte sig sam-

men og finde en løsning så hurtigt som muligt.

Askjær Jørgensen (FP):

Den pågældende ansøger har forespurgt hos embedsmænd, f. eks. i kystinspektoratet, om det ville hjælpe, at han kom ind og snakkede om sagerne og fik aftalt møde med de implicerede ministre osv., og har fået at vide, at det ikke kunne nytte noget, det ville ikke fremme sagen. Er det en forkert oplysning, vedkommende har fået?

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann, fg.):

Det er en lidt underlig måde at diskutere den konkrete sag på. Jeg ved sådan set heller ikke, hvor meget formål det tjener, at sagen rejses som et onsdagsspørgsmål, i den form det er sket. Ministre får jo en lang række henvendelser, også af den art, som hr. Askjær Jørgensen har nævnt, og disse ting plejer vi at kunne klare, som jeg sagde før, i al fredsommelighed, uden det skal ske via et onsdagsspørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Anden næstformand (Erlendsson):**

Fra ministre er modtaget besvarelser af skriftlige spørgsmål.

Spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget er sammen med besvarelserne heraf optaget i Folketingstidende nedenfor:

Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 644 og 645.

Glensgård: spm. nr. 650.

Uwe Jensen (Ribe a.): spm. nr. 652, 665 og 666.

Dohrmann: spm. nr. 654.

Jørgen Junior: spm. nr. 655 og 656.

Halvgaard: spm. nr. 657.

Ernst Schmidt: spm. nr. 658.

Kjørulff-Schmidt: spm. nr. 660.

Bollmann: spm. nr. 661.

Askjær Jørgensen: spm. nr. 672.

Ole Olsen: spm. nr. 674.

Jens Møller: spm. nr. 684.

Til finansministeren (10/4 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Hvilke foranstaltninger havde finansministeriet truffet for at sikre overholdelse af sikkerhedsbestemmelserne i cirkulæret om Kommunedata SIP-system, og hvorfor svigtede kontrollen?«

(Spm. nr. 644).

Begrundelse.

Ifølge en artikel i Jyllands-Posten søndag den 9. april er finansministeriets cirkulære fra 1977 om sikkerhedsforanstaltninger ved brug af Kommunedata SIP-system ikke fulgt.

Kommunedata har i stedet for at følge sikkerhedsforanstaltningerne op i et brev foreslået, at de ikke følges af kommunerne.

Besvarelse (19/4 78):

Finansministeren (Heinesen):

Kommunedata I/S har siden 1976 tilbudt primærkommunerne tilslutning til det såkaldte SIP-system, som giver de enkelte kommuner terminaladgang til folkeregisteroplysninger samt skatte- og indtægtsoplysninger. Ved en politisk forhandling mellem finansministeren og bl. a. Kommunernes Landsforening i januar 1977 om EDB-registre blev det aftalt, at en arbejdsgruppe skulle gennemgå sikkerhedsproblemerne vedrørende brugen af SIP-terminaler. Denne arbejdsgruppe afgav i maj 1977 en rapport med forslag til sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Ved den efterfølgende politiske forhandling i juni 1977 mellem finansministeriet, de kommunale foreninger og Københavns og Frederiksberg kommuner var der enighed om at gennemføre en række af de foreslåede foranstaltninger. Rapporten med forslag til de sikkerhedsmæssige foranstaltninger blev derefter af justitsministeren fremsendt til folketingets retsudvalg.

De endeligt udarbejdede sikkerhedsbestemmelser blev udsendt som et cirkulære fra indenrigsministeriet og finansministeriet (begge af 31.8.1977) med hjemmel i lov om folkeregistrering.

Hensigten med cirkulæret har været at etablere et sæt midlertidige sikkerhedsbestemmelser, indtil registerlovgivningen kunne vedtages. Cirkulæret foreskriver, at den registeransvarlige myndighed (kommunalbesty-

relsen) vedtager et nærmere angivet sikkerhedsregulativ for benyttelsen af terminalerne og med Kommunedata I/S indgår en af finansministeriet (på forhånd) godkendt standardsikkerhedskontrakt.

De foreskrevne sikkerhedsforanstaltninger indebærer bl. a.,

– at der i kommunerne skal ske en begrænsning af det personale, der har adgang til registrene,

– at der i den enkelte kommune og mellem kommunen og Kommunedata finder en klar ansvarsplacering sted,

– at personalet i én kommune ikke har adgang til oplysninger registreret i andre kommuner,

– at det kontrolleres, at kun det personale, som er berettiget til (dvs. autoriseret til) at anvende EDB-systemerne, kan benytte terminalerne, og

– at det sikres, at autoriserede personer ikke benytter registrene i strid med de i bl. a. folkeregisterloven og skattelovgivningen gældende tavshedsbestemmelser.

Den i dagbladet Jyllands-Posten omtalte kontrol skal sikre, at de personer, som er særligt uddannet og autoriseret til at bruge systemet, alene anvender det i overensstemmelse med de gældende tavshedsregler. Cirkulæret indeholder ikke bestemmelser om en standardiseret kontrol af denne benyttelse af terminalsystemet. Udformningen af den kontrol, som skal finde sted, er overladt til den registeransvarlige myndighed, det vil sige den enkelte kommunalbestyrelse, og der er således ikke i cirkulæret foreskrevet nogen bestemt medvirken fra Kommunedatas side. Der kan imidlertid ikke herske tvivl om, at de ovenfor beskrevne sikkerhedsforanstaltninger skal gennemføres, at de i cirkulæret foreskrevne regler skal følges, og at den af finansministeriet godkendte standardsikkerhedskontrakt skal anvendes.

Jeg finder ikke, at den af Kommunedata udsendte skrivelse til kommunerne vedrørende indgåelse af standardsikkerhedskontrakt er i overensstemmelse med de fra indenrigsministeriet og finansministeriet udsendte cirkulærer. Skrivelsen har ikke været forelagt for indenrigsministeriet eller finansministeriet før udsendelsen.

Der er ikke tillagt finansministeriet godkendelsesbeføjelser vedrørende de af den

[Finansministeren]

enkelte kommune vedtagne bestemmelser, men bestemmelserne kræves indsendt til finansministeriet, således at ministeriet kan følge iværksættelsen af sikkerhedsforanstaltningerne og generelt vurdere, om sikkerhedsniveauet forekommer passende.

Dette skal ses på baggrund af, dels at der er tale om regelfastsættelse på et nyt område, hvor der må forventes at vise sig et behov for yderligere uddybning eller forklaring af nogle af bestemmelserne, og dels at der herved kan indhøstes en række erfaringer af værdi for arbejdet med disse problemer efter registerlovens vedtagelse. Der er indkommet sikkerhedsbestemmelser fra 83 kommuner i perioden 1. oktober 1977 til 1. april 1978. For nogle kommuners vedkommende skyldes indsendelsen efter 1. oktober, at man ikke har nået at færdigbehandle og vedtage sikkerhedsbestemmelserne i kommunalbestyrelsen inden denne dato. For ca. 20 kommuners vedkommende skyldes det, at tilslutningen til systemet først er sket efter 1. oktober 1977.

Da finansministeriet fik kendskab til Kommunedatas skrivelse efter udsendelse til nogle kommuner, anmodede man Kommunernes Landsforening om at få den tilsendt.

Der er herefter iværksat en fuldstændig gennemgang af det indsendte materiale i finansministeriet. Finansministeriet har endvidere ved besøg i en række kommuner forsøgt at klarlægge evt. uklarheder, misforståelser og mangler i forbindelse med de vedtagne sikkerhedsbestemmelser. Den hidtidige gennemgang viser, at en række kommuner ikke fuldt ud har overholdt cirkulæret, og at der er ændret i standardsikkerhedskontrakten, som skulle indgås med Kommunedata. Gennemgangen af materialet kan forventes afsluttet i løbet af ca. 1 måned.

Der vil herefter blive taget stilling til, hvilke yderligere initiativer der vil være nødvendige for at opfylde de krævede sikkerhedsforanstaltninger, indtil der gennem vedtagelsen af loven om offentlige registre bliver fastsat endelige regler på dette område.

Til indenrigsministeren (10/4 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Har ministeren mulighed for gennem skrivelser til kommunerne at sikre, at der ikke tages uvedkommende hensyn ved ansættelser?«

(Spm. nr. 645).

Begrundelse.

Ifølge meddelelser i dagspressen har byrådet i Thisted ladet et læserbrev, der kritiserede den kommunale administration, følge med en ansøgning fra læserbrevsskribenten.

Ansøgningen drejede sig om en stilling i kommunen.

Det kan ikke udelukkes, at brevet spillede en rolle ved besættelse af den pågældende stilling som rådhuspedel, men under alle omstændigheder bør kommunale tjenestemænd være informeret om, at en sådan kritik er en ansøgning uvedkommende.

Besvarelse (18/4 78):

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Det er et væsentligt led i det kommunale selvstyre herhjemme, at kommunalbestyrelsen er ansættelsesmyndighed.

Kommunalbestyrelserne er – som andre offentlige myndigheder – bundet af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om lighed for loven og om, at offentlige myndigheder ikke må varetage uvedkommende hensyn. Spørgsmålet om, hvilke hensyn der er uvedkommende, kan imidlertid ikke besvares generelt, men må afgøres ud fra den enkelte situations konkrete omstændigheder.

Under hensyn til, at det ikke er muligt nærmere at angive, hvilke hensyn der er uvedkommende i en konkret situation, og da landets kommunalbestyrelser ikke kan være i tvivl om, at der generelt gælder en regel om, at der ikke må tages uvedkommende hensyn, forekommer det mig mindre påkrævet at orientere kommunalbestyrelserne herom. Tilsynsrådene, som varetager det almindelige tilsyn med kommunerne, vil imidlertid kunne gribe ind, såfremt det konstateres, at en kommune har taget uvedkommende hensyn ved en ansættelse.

Når dette er sagt, vil jeg gerne tilføje, at det efter min opfattelse ikke er passende at vedlægge en ansøgning eller f. eks. en personalesag avisudklip af læserbreve eller artikler m.v., hvori den pågældende har udtalt sig om samfundsforhold i almindelighed. En sådan praksis rummer kimen til en begrænsning af ytringsfriheden for personer, som på

[Indenrigsministeren]

et eller andet tidspunkt kunne tænke sig at ansøge om ansættelse i det offentlige.

Jeg har orienteret samtlige tilsynsråd om spørgsmålet og om mit svar herpå.

Til *udenrigsministeren* (11/4 78) af:

Glensgård (FP):

»Ministeren bedes oplyse, om udenrigsministeriet i forhandlingerne med det engelske udenrigsministerium søger tilslutning til at åbne op for en ruteforbindelse mellem Jylland og England, samt i bekræftende fald, om ministeriet søger Billund eller Århus som afgangspunkt for en sådan ruteforbindelse.«

(Spm. nr. 650)

Begrundelse.

Ministeren for offentlige arbejder har oplyst, at det ikke vil være muligt på grund af den midlertidige forlængelse af luftfartsaftalen mellem England og Danmark at oprette en fast ruteforbindelse mellem Jylland og England for nærværende, men at det vil være muligt i forbindelse med forlængelsen af luftfartsaftalen at søge en sådan rute muligjort.

Det er naturligvis af egnsinteresse at vide, hvorfra ministeriet søger ruten muligjort. Blandt andet vil mange erhvervsvirksomheder med handelsinteresser i England søge nærmere til en sådan lufthavn, idet det må forventes, at ikke alene passagertransporten, men også godstransporten vil have stor betydning for sådanne virksomheder.

Efter spørgerens opfattelse vil Billund være mest nærliggende som udgangspunkt, hvilket også fremgår af, at det britiske luftfartselskab British Island Airways efter nærmere markedsundersøgelser har valgt Billund.

Besvarelse (19/4 78):

Udenrigsministeren (K.B. Andersen):

De egentlige forhandlinger mellem de skandinaviske lande og Storbritannien om indgåelse af nye luftfartsaftaler indledes den 29. maj 1978.

Det er klart, at vi under forhandlingerne vil søge at tilgodese den bestående interesse i at betjene publikum i hele landet bedst muligt. Da vi imidlertid befinder os i en forhandlingssituation, vil det ikke være hen-

sigtsmæssigt allerede nu at tilkendegive de ønsker om ruteføringer, vi måtte have fra skandinavisk side.

Spørgsmålet om, hvilket udgangspunkt en eventuel rute mellem Jylland og Storbritannien får, er for tiden under overvejelse, og det er derfor på nuværende tidspunkt ikke muligt at udtale sig herom.

Til *miljøministeren* (11/4 78) af:

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

»Finder ministeren det ikke urimeligt, at fredningsplanudvalget for Ribe amt udtaler sig negativt om et alternativt lystbådehavsprojekt ved Sædding/Esbjerg, før dette foreligger lige så detaljeret som det af Esbjerg kommune udarbejdede hovedprojekt ved Hjerting/Esbjerg, og i hvor stort omfang mener ministeren at der skal tages hensyn til beboerprotesterne?«

(Spm. nr. 652).

Begrundelse.

Fredningsplanudvalget anså i sit møde i Ribe den 6. april den af Esbjerg kommune foreslåede placering af en lystbådehavn ved Hjerting for at være fornuftig og hensigtsmæssig, hvilket også vil blive meddelt fredningsstyrelsen.

Beboerne i Hjertingområdet er dog gået massivt imod lokalplanforslag 111: lystbådehavn i Hjerting, idet man som protest har afleveret 1479 underskrifter udgørende 55 pct. af beboerne i området.

Et alternativt forslag om en placering ved Sædding har mødt en bredere velvilje, men dette forslag er stadig væk under udarbejdelse.

Til trods herfor har fredningsplanudvalget også drøftet det alternative forslag, hvor man, jfr. Vestkysten af 7. april 1978, citerer udvalgets formand, stiftamtmand H. Moltke-Leth, for, at placeringen både af tekniske og naturfredningsmæssige årsager findes uheldig.

Denne udtalelse vil kunne betyde, at hovedforslaget forceres uanset de mange protestunderskrifter, og at det alternative forslag skrinlægges, før der er foretaget en endelig vurdering heraf.

Besvarelse (17/4 78):

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Jeg er af fredningsstyrelsen gjort bekendt med, at styrelsen fra Esbjerg kommunalbestyrelse og fra ministeriet for offentlige arbejder har fået tilsendt lokalplanforslag nr. 111, der indeholder det projekt til lystbådehavn ved Hjerting, som omtales i spørgsmålet.

Ministeriet for offentlige arbejder har som ressortministerium for anlæg på søterritoriet anmodet bl. a. fredningsstyrelsen om en udtalelse.

I overensstemmelse med almindelig praksis har fredningsstyrelsen forelagt sagen for fredningsplanudvalget for Ribe amt.

I anledning af spørgsmålet har fredningsplanudvalgets formand udarbejdet vedlagte notat om udvalgets behandling af sagen.

Det fremgår heraf, at fredningsplanudvalgets stillingtagen til det foreliggende projekt er resultat af indgående overvejelser, og jeg finder ikke, at der er grundlag for at kritisere fredningsplanudvalgets behandling af sagen.

Fredningsstyrelsen vil nu på sædvanlig måde tage sagen op til en selvstændig vurdering og i denne forbindelse drøfte sagen med bl. a. ministeriets øvrige styrelser.

De synspunkter vedrørende en eventuel alternativ placering, der er fremkommet ved beboerprotesterne, vil indgå i overvejelserne på linie med det oplysningsmateriale, der i øvrigt foreligger i sagen.

På dette grundlag vil fredningsstyrelsen afgive en indstilling over for de besluttende myndigheder, dvs. ministeriet for offentlige arbejder, planstyrelsen og Esbjerg kommunalbestyrelse.

Bilag

Fredningsplanudvalget for Ribe amt.

NOTAT.

I anledning af det af MF Uwe Jensen (Ribe a.) i henhold til § 20 i folketingets forretningsorden stillede spørgsmål til miljøministeren vedrørende et lystbådehavnsprojekt i Esbjerg-området (spørgsmål nr. 652), skal jeg som formand for fredningsplanudvalget for Ribe amt oplyse følgende:

Tankerne om etablering af en lystbådehavn i Esbjergområdet går adskillige år tilbage. På et tidligt tidspunkt koncentrerede planerne sig omkring Hjerting nord for Esbjerg, som efter Esbjerg kommunes beregninger

ville være en hensigtsmæssig placering set ud fra tekniske og økonomiske synspunkter.

Allerede i december 1975 drøftede fredningsplanudvalget for Ribe amt et skitsemateriale til 2 alternative placeringer af en lystbådehavn i Hjertingområdet. Udvalget vedtog dengang at udtale, at man på det foreliggende grundlag måtte mene, at den sydlige placering i Hjertingområdet – svarende til den nu aktuelle – måtte være at foretrække, men at en endelig stillingtagen dog måtte forudsætte kendskab til, bl. a. hvilke anlæg på land havneanlægget ville ønskeliggøre, samt de arealkrav, der følger hermed.

I 1977 blev forslaget konkretiseret i Esbjerg kommunes forslag til lokalplan nr. 111 for en lystbådehavn ved Hjerting. Lokalplanforslaget er ikke omfattet af de godkendte midlertidige rammer for indholdet af lokalplaner i kommunen.

I skrivelse af 28. februar 1978 har fredningsstyrelsen anmodet fredningsplanudvalget om en udtalelse over forslaget til lokalplan.

Lokalplanforslaget blev herefter behandlet på udvalgets møde den 6. april 1978.

Udvalget var på mødet – i første række gennem dagspressen – bekendt med, at der fra en del borgeres side er rejst indsigelse imod planen. Disse indsigelser er fremført dels ved et borgermøde, dels i avisindlæg, dels ved skrivelser til de af sagen berørte myndigheder og dels ved en omfattende underskriftindsamling. Udvalget var endvidere bekendt med, at der fra privat side er fremsat forslag til en alternativ placering af en lystbådehavn ved Sædding nord for Esbjerg fiskerihavn.

Det var udvalgets opfattelse, at en by af Esbjergs størrelse – med den interesse, der i dag er for fritidssejls – må kunne tilbyde fritidssejlerne havneplads, og at den i lokalplanforslaget påtænkte placering af havnen ud fra fredningsmæssige hensyn i princippet måtte være acceptabel.

Med hensyn til den i 1966 gennemførte fredning af den eksisterende Strandsti fra strandpromenaden og nordpå langs kysten var det udvalgets opfattelse, at denne fredning ikke burde være til hinder for havneanlægget, idet formålet med fredningen i første række var at sikre almenheden ret til uhindret adgang for gående færdsel langs kyst-

[Miljøministeren]

skræntens overkant samt ophold og badning på visse arealer.

Udvalget kunne dog ikke tilslutte sig planens forslag om, at strandbeskyttelseslinien ophæves, idet der efter udvalgets opfattelse fortsat bør tilsikres de lokale fredningsmyndigheder mulighed for indflydelse på forholdene.

Bl. a. på baggrund af det i en beboerklage anførte diskuterede udvalget indgående det øgede pres på Vadehavet, som denne – og andre påtænkte lystbådehavne – vil medføre, og det blev fremført, at en godkendelse af lystbådehavnen med den øgede sejladsaktivitet kan medføre forstyrrelser i områdets dyre- og fugleliv, hvis der ikke i tide sættes ind med en egentlig planlægning med henblik på at opstille begrænsninger for brugen af Vadehavsområdet.

Udvalget berørte kun kort spørgsmålet om den privat foreslåede alternative placering ved Sædding, hvilket forslag udvalget ikke havde nærmere kendskab til, og som i øvrigt ikke foreslå til behandling på mødet. Det blev dog nævnt, at der er tekniske problemer ved placering af en havn ved Sædding, bl. a. i relation til vanddybderne.

Udvalget besluttede over for fredningsstyrelsen at anbefale lokalplanforslaget, dog at det må være en forudsætning, at den generelle planlægning for Vadehavsområdet intensiveres, og at der fastlægges regler for sejlads og den øvrige benyttelse af denne del af Vadehavet.

Med hensyn til den avisartikel, der har givet anledning til det stillede spørgsmål, og som vedlægges i fotokopi, skal jeg bemærke, at det beror på en misforståelse, når jeg i artiklen er citeret for at have udtalt, at en alternativ placering ved Sædding både af tekniske og naturfredningsmæssige årsager findes uheldig. Som det fremgår af det foranstående, har udvalget alene taget stilling til, hvorvidt man kan anbefale havnens placering ved Hjerting, og ikke, hvorvidt man eventuelt ville kunne anbefale en placering ved Sædding. Over for pressen har jeg udtalt mig i overensstemmelse hermed, idet jeg dog har nævnt, at det i udvalget var blevet fremført, at der kunne være tekniske problemer ved placering af en lystbådehavn ved Sædding.

Ribe, den 13. april 1978.

H. Moltke-Leth.

Til *justitsministeren* (11/4 78) af:

Dohrmann (FP):

»Ministeren bedes bekræfte, at der ikke mandag den 10. april 1978 blev indgivet politianmeldelse mod de kommunister, som samme dag besatte forsvarsministeriet, samt oplyse, om politiet efter gældende love, og såfremt der foreligger en anmeldelse, kan foretage anholdelser og registreringer af personer, der så oplagt som i ovennævnte tilfælde handler imod landets forsvarsinteresser.«

(Spm. nr. 654).

Besvarelse (19/4 78):

Justitsministeren (Erling Jensen):

Justitsministeriet kan bekræfte, at der ikke fra forsvarsministeriet indgik en egentlig anmeldelse til politiet i anledning af den episode, som fandt sted i forsvarsministeriet mandag den 10. april 1978. Forsvarsministeriet tilkaldte dog politiet for det tilfælde, at der måtte opstå egentlige uroligheder i anledning af episoden.

Forsvarsministeriet har i øvrigt over for justitsministeriet oplyst, at der ikke ved den nævnte lejlighed opstod egentlige uroligheder, ligesom ikke-ansatte i ministeriet ikke forsøgte at gøre sig bekendt med det materiale, som beroede i forsvarsministeriets forskellige kontorer. Forsvarsministeriet har endelig oplyst, at der under henvisning til det anførte ikke er grundlag for nu at indgive anmeldelse til politiet om episoden.

Til *udenrigsministeren* (11/4 78) af:

Jørgen Junior (FP):

Har Danmark protesteret over for Sovjet mod de sidste 38 års indespærring af den tidligere estiske præsident, K. Päts?»

(Spm. nr. 655).

Begrundelse.

I debatten om menneskerettighederne 6. april udtalte minister Lise Østergaard, at der over for overgreb på menneskerettighederne efter den danske regerings opfattelse måtte protesteres på forskellig vis. Ikke alle lande forstår det samme sprog, udtalte ministeren.

[Jørgen Junior]

Dette skete i forbindelse med en oplysning om, at EF havde anset Argentina for værende velegnet til at forstå en officiel protest.

Over for Østlandene fandt ministeren tilsyneladende en sådan form for kritik som værende ikke brugelig. Jeg opfattede ministerens metode over for disse lande som mere bestående af snak på tomandshånd for at lette vilkårene for alle de mange ofre for bl. a. USSR's stadige overgreb på menneskerettighederne.

Vedrørende den estiske præsident henvises til DAMIZDAT, marts 1978, side 3. I øvrigt kunne spørgsmålet ligeså vel have omfattet Rudolf Hess, der er et andet bevis på, hvorledes Sovjetunionen ikke respekterer enkeltpersoners skæbne. Disse to er kun markante personer ud af de tusinder, hvis skæbne Vesten kun protesterer imod på denne helt særegne måde, minister Lise Østergaard skitserer. Hvis den da eksisterer uden for fantasiens verden.

Besvarelse (19/4 78):

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Foranlediget af det rejste spørgsmål har udenrigsministeriet gennemgået alle her foreliggende oplysninger, som ville kunne tjene til at kaste lys over præsident Konstantin Päts' skæbne.

Undersøgelsen har vist, at der foreligger oplysninger fra august 1940, hvorefter præsidenten med sin familie skulle være bragt til en bopæl i nærheden af Moskva. Undersøgelsens resultat har i øvrigt været negativt for så vidt den ikke har afdækket omstændighederne omkring præsidentens tilværelse efter august 1940 og ej heller indikationer af, at nogen dansk regering siden da har intervereret til fordel for præsident Päts.

For den interesse, det måtte frembyde, kan jeg henvise spørgeren til Encyclopædia Britannica, bind 17, udgave 1969, som indeholder følgende artikel om præsident Päts:

Päts, Konstantin (1874–1956?). Estisk statsmand, flere gange statschef, blev født i Pärnu-distriktet som søn af en bonde den 24. februar 1874, mens Estland stadig var under russisk herredømme. Han tog juridisk embedseksamen fra Tartu Universitetet i 1896 og grundlagde »Teataja«, det første estisksprogede dagblad i det nordlige Estland i Tallin i 1901. Mens Jaan Tõmisson, udgiver

af »Postimees« i Tartu, lagde hovedvægten på de nationale og kulturelle spørgsmål, koncentrerede Päts sig om det estiske folks økonomiske og sociale udvikling. Ved de kommunale valg i 1904 vandt de estiske kandidater, ledet af Päts og Jaan Teemant, flertallet i Tallin fra de lokale tyskere, og Päts blev viceborgmester. Han forsøgte at dæmpe de mest yderliggående kræfter under opstanden i 1905, men blev dømt til døden af russerne og flygtede til udlandet. Ved sin tilbagekomst til Tallin i 1911 blev han idømt en kortvarig fængselsstraf. Skønt han var blevet frataget sine politiske rettigheder, tog han alligevel aktivt del i kampen for Estlands selvstændighed fra 1911.

Efter den russiske revolution i 1917 blev Päts formand for det estiske nationalråds eksekutivkomité. Ved uafhængighedserklæringen den 24. februar 1918 udnævntes han til leder af den provisoriske regering, men blev arresteret af tyskerne, som besatte Tallin den 25. februar. Efter Tysklands kapitulation vendte han i 1918 tilbage som leder af den provisoriske regering indtil maj 1919, på hvilket tidspunkt den røde russiske hær var blevet fordrevet fra Estland. I 1921–22, i 1923 og i 1932–33 var han »riigivanem«, dvs. både republikkens præsident og statsminister. Ved en folkeafstemning i oktober 1933 godkendtes en forfatning, støttet af Vapsbevægelsen, med bestemmelse om direkte valg af en præsident med vidtstrakte magtbeføjelser. Den 21. oktober blev Päts igen »riigivanem«, og i januar 1934, da den 2. forfatning trådte i kraft, blev han fungerende præsident. Præsidentvalget var fastsat til april, men den 12. marts erklærede Päts undtagelsestilstand og arresterede lederne af Vaps-bevægelsen. Endelig trådte en tredje forfatning i kraft den 1. januar 1938. Den 24. april blev Päts valgt til præsident for en seksårig periode med 219 stemmer mod 19 af en særlig valgsmandsforsamling. Da Estland blev besat af den sovjetiske hær i juni 1940, indsattes en sovjetiskkontrolleret regering. Päts blev formelt afsat den 21. juli, arresteret den 30. juli og deporteret til Sovjetunionen. Det menes, at han døde dér i 1956.

Til *socialministeren* (11/4 78) af:

Jørgen Junior (FP):

[Jørgen Junior]

»Kan ministeren bekræfte, at det koster samfundet ca. 250.000 kr. at helbrede en narkoman under det nuværende behandlingssystem?«

(Spm. nr. 656).

Begrundelse.

I en henvendelse fra en bekymret medarbejder inden for en københavnsk narkobehandlingsinstitution er jeg blevet gjort opmærksom på problemet med, at næsten ingen af narkoklienterne bliver helbredt af den behandling, de tilbydes. På baggrund af et talmateriale udregnes prisen for en helbredelse til at være i størrelsesordenen $\frac{1}{4}$ million kroner.

Samtidig henvises til overlæge Torben Jersilds undersøgelse fra marts 1976, i hvilken det påpeges, at flere narkomisbrugere, der ikke er under behandling, helbredes, end tilfældet er med dem, der er under behandling. Denne undersøgelse må stadig anses som værende gyldig.

Indsigelsen fra en medarbejder, som ikke ser et mål i at begrunde sin egen stilling, men i at hjælpe nødstedte personer i samfundet, går altså på, at ikke blot er behandlingen urimelig dyr (angiveligt de ca. 250.000 kr. pr. helbredelse), men samtidig er behandlingen endog hæmmende for, at helbredelse overhovedet opnås.

Halvtreds Mogens Frohner (Fultonskipper) kunne opnå bedre resultater end de tusinde, der nu har fundet et levebrød i behandlingen af narkomaner i Danmark, slutter den henvendelse, jeg har fået.

Besvarelse (18/4 78):

Socialministeren (Eva Gredal):

For så vidt angår det generelle spørgsmål om behandling af narkomaner i Danmark må jeg henlede hr. Jørgen Juniors opmærksomhed på, at folketinget løbende er blevet orienteret om og har tilsluttet sig regeringens foranstaltninger med henblik på behandling af stofmisbrug i overensstemmelse med de retningslinjer, der er anbefalet af kontaktudvalget vedrørende alkohol- og narkotikaspørgsmål.

For så vidt angår spørgsmålet om behandling eller ikke-behandling af narkomaner og henvisningen til Holsteins og Jersilds rapport

fra marts 1976 kan jeg oplyse, at den undersøgelse, der ligger til grund for rapporten, ikke har som hovedsigte at opgøre effekten af stofmisbrugsbehandling. Som forfatterne selv gør opmærksom på i rapporten, tillader netop denne undersøgelse kun usikre og forbeholdne konklusioner vedrørende dette spørgsmål, og forfatterne selv frakender da heller ikke stofmisbrugerbehandlingen værdi.

Hertil kommer, at undersøgelsens resultater hviler på et langt mindre antal behandlede personer end andre undersøgelser af narkoinstitutionernes og de psykiatriske afdelingers klientel, og forfatterne vurderer kun behandlingsresultaterne ud fra de undersøgte personers stofstatus ved en efterundersøgelse. Samtidig har forfatterne i undersøgelsen selv dokumenteret, at dette kriterium er utilstrækkeligt for en bedømmelse af, hvordan det senere vil gå de pågældende.

Andre undersøgelser vedrørende et væsentlig større antal personer, der har været i behandling på narkoinstitutioner og på psykiatriske afdelinger, viser samstemmende, at et sted mellem $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$ af stofmisbrugerne findes i en afgjort bedre stofmæssig og social situation ved efterundersøgelserne.

Det er såvel kontaktudvalgets som regeringens opfattelse, at man fortsat må intensivere såvel det forebyggende arbejde som behandlingsarbejdet med henblik på at nedbringe narkotikamisbruget. Udviklingen er ikke tilendebragt, men behandlingseffekten er stigende i takt med kommunernes og amtskommunernes udbygning.

Regeringen følger fortsat udviklingen i narkotikasituationen. Indenrigsministeren har senest den 11. april 1978 afgivet en redegørelse herom til folketingets socialudvalg. Det fremgår heraf, at de udtalelser, der er indhentet til brug for redegørelsen, synes at vise, at der også vedrørende 1977 kan spores en vis stagnation i antallet af stofmisbrugere.

Udtalelserne viser endvidere, at foranstaltningerne til bekæmpelse af narkotikamisbruget fortsat synes at være i god gænge i størstedelen af amtskommunerne, ligesom behandlingsapparatet i en del af disse fortsat synes at være under udbygning.

Regeringen deltager også i det nordiske samarbejde på dette område. Senest har de nordiske social- og sundhedsministre på et møde i Oslo den 12. december 1977 om narkotikaspørgsmål bedt ministerrådssekretaria-

[Socialministeren]

tet træffe foranstaltninger til en undersøgelse af de problemer, der er knyttet til behandlingen af de hårdest belastede narkotikamisbrugere.

Med hensyn til spørgsmålet om behandlingsudgifterne pr. helbredt narkoman må jeg gøre opmærksom på, at området er amtskommunalt og dermed undergivet kommunernes økonomiske revision, og at udgiften i øvrigt varierer fra tilfælde til tilfælde, afhængigt af behandlingstid og -form.

Til *undervisningsministeren* (12/4 78) af:

Halvgaard (FP):

»Ministeren bedes oplyse, hvilke konsekvenser det vil få for de ca. 200 studerende, som den 11. april 1978 blokerede Ålborg universitetscenter således, at 170 NATO-delegerede måtte forlade en konference, som havde været planlagt i flere måneder, samt oplyse, hvorvidt der vil blive gennemført sanktioner mod de ca. 300 gymnasieelever, der samme dag besatte amtsgården i Ålborg, fordi de ønskede at overvære et lukket møde i kultur- og skoleudvalget.«

(Spm. nr. 657).

Besvarelse (19/4 78):

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg har i anledning af første halvdel af spørgsmålet modtaget nedenstående redegørelse fra Ålborg universitetscenter:

»Mandag den 10. april 1978 åbnede den under NATO etablerede specialistgruppe AGARD (Advisory Group on Aerospace Research and Development) en forskningskonference på institut for industrielle konstruktioner og energiteknik ved Ålborg universitetscenter. Konferencens indholdsmæssige forløb var tilrettelagt og blev ledet af AGARD selv, mens instituttet stod for det praktiske arrangement af konferencen. Konferencen var planlagt til dagene 10.-14. april 1978 og af arrangørerne henlagt til lokaler inden for eller i umiddelbar tilknytning til instituttets lokaler på Sohngaardsholmsvej 57 i Ålborg.

Da centerets ledelse blev bekendt med, at der tirsdag morgen var udsendt opfordringer til aktion mod konferencen, gjorde man instituttet opmærksom herpå. På denne baggrund besluttede de lokale arrangører tirsdag formiddag at undersøge mulighederne for i

givet fald at skaffe egnede konferencelokaler uden for centeret.

Tirsdag kl. ca. 13.15 – i konferencedeltagernes middagspause – tog en gruppe på ca. 200 studerende opstilling i og omkring indgangen til konferencsalen og blokerede passage til og fra lokalet. Konferencen kunne derfor ikke genoptages til berammet tid tirsdag eftermiddag.

Den opståede situation drøftedes herefter mellem repræsentanter for konferenceledelsen, instituttet og centerets ledelse. Der var enighed om at søge situationen løst fredeligt, idet man ville bestræbe sig på at få konferencen gennemført efter det fastlagte program og under uforstyrrede former. Derfor traf konferenceledelsen beslutning om at henlægge den videre afvikling af konferencen til lokaler uden for centeret. Denne beslutning efterfulgtes af følgende pressemeddelelse fra de lokale arrangører:

»Arrangørerne af AGARD-konferencen vedrørende materials egenskaber, som i øjeblikket afholdes på Ålborg universitetscenter, har i dag valgt at henlægge den videre afvikling af konferencen til lokaler uden for centeret. – Flytning af konferencen sker ikke på baggrund af de angreb, der fra visse dele af pressen og visse studentergruppers side har været ført mod et fagligt arrangement, men udelukkende for at undgå eventuelle ubehageligheder for konferencens deltagere.«

Meddelelsen blev udsendt over Ritzaus Bureau tirsdag den 11. april kl. ca. 17.00.

Konferencen er herefter i øvrigt gennemført planmæssigt.

Centerets ledelse afholdt på baggrund af de refererede begivenheder et møde med institutbestyrere og dekaner fredag den 14. april. Der blev på dette møde tilkendegivet støtte til den ikke-voldelige linje, som var fulgt ved aktionens imødegåelse. Man var enig om at fastslå styrelseslovens princip om forskningens frihed, således at institutterne inden for de eksisterende ressourcemæssige rammer og i overensstemmelse med centerets statut og institutternes vedtægter skal kunne beslutte og gennemføre lovlige faglige arrangementer. Der var endvidere enighed om at tage afstand fra enhver form for ekstraparlamentarisk aktivitet, der forhindrede denne frihed.

[Undervisningsministeren]

Rektor opfordrede dekaner og institutbestyrere til at gennemføre de nødvendige drøftelser inden for institutter og fakulteter med henblik på at få fastslået disse grundlæggende principper for institutionens forskningsvirksomhed.

Centerets konsistorium vil på sit næste møde den 3. maj 1978 modtage en redegørelse for forløbet af den omhandlede sag fra rektor.

Med hensyn til spørgsmålet om iværksættelse af undersøgelser med henblik på fastsættelse af konkrete sanktioner over for de studerende, der deltog i aktionen, vil rektor afvente udfaldet af konsistoriums drøftelser. Rektor agter dog ikke at indstille, at der iværksættes konkrete sanktioner.«

Jeg kan henholde mig til denne redegørelse.

Med hensyn til spørgsmålets anden halvdel skal jeg på grundlag af en redegørelse indhentet gennem direktoratet for gymnasieskolerne og HF oplyse følgende:

I det pågældende møde i undervisnings- og kulturudvalget deltog udvalgets medlemmer samt som teknisk bistand rektorerne i Nordjyllands amt og en repræsentant for Gymnasieskolernes Lærerforening. På mødet skulle antallet af 1. gymnasieklasser i det kommende skoleår fastlægges. Dette skete i overensstemmelse med bekendtgørelse af 13. december 1977 om optagelse i 1. gymnasieklasse ved en forhandling med direktoratet for gymnasieskolerne og HF, der var repræsenteret ved en undervisningsinspektør.

Kort efter mødets begyndelse gik et antal gymnasieelever (muligvis ca. 300) ind i amtsrådssalen, der er beliggende ved siden af det anvendte mødelokale, og en deputation på tre elever meddelte, at de ønskede, at mødet skulle forlægges til amtsrådssalen og være offentligt. Dette blev afslået, men formanden for undervisnings- og kulturudvalget talte nogle minutter med gymnasieeleverne. Derefter kom tre elever ind i mødesalen og meddelte, at de ikke forlod denne uden at blive båret ud. Mødet blev derefter afbrudt, og efter at et nyt forslag fra gymnasieeleverne var blevet afvist, gik alle hver til sit. Alt foregik i fred og ro.

Ingen, der har haft med mødet at gøre, har forestillet sig, at der skulle gennemføres nogen form for sanktion mod de 300 gymnasieelever, der mødte op på amtsgården i de-

res fritid. Situationen synes at være opstået, fordi de pågældende elever ikke kendte de gældende regler og ikke kunne forstå dem eller ikke ville acceptere dem, da de fik dem forklaret.

Selv om jeg må erkende, at elevernes handlingsform var forkert, har jeg ikke fundet grundlag for at foretage yderligere fra ministeriets side.

Til *justitsministeren* (12/4 78) af:

Ernst Schmidt (FP):

»Vil ministeren foranledige, at der af sikkerheds- og transporthensyn udgives en fortegnelse over, hvilke steder der er forbud mod at køre med lastbiler, der har maks. 10 tons akseltryk, 44 tons totalvægt og 4 meters bredde?«

(Spm. nr. 658).

Begrundelse.

Med ikrafttrædelsen af den ny færdselslov 1. maj 1977 ophæves bekendtgørelse nr. 124 af 12. marts 1973, populært betegnet eksport-bekendtgørelsen.

Denne bekendtgørelse omfattede visse køretøjers tilladelse til at køre med 10 tons akseltryk, 38 tons totalvægt og 4 meters bredde på visse vejstrækninger i henhold til bekendtgørelsens bilag 1 og 2.

Da der ikke er gennemført en skiltning om forbud el. lign., vil en fortegnelse angående passageindskrænkninger være påkrævet for at forhindre ulykker og skader, og dertil kommer, at en sådan fortegnelse tillige vil gavne transportplanlægningen i besparelsesøjemed, hvilket er fremført i en artikel i bladet Transport nr. 6/78.

Besvarelse (20/4 78):

Justitsministeren (Erling Jensen):

Bestemmelser om køretøjers største bredde, længde, højde, vægt og akseltryk er fastsat i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 330 af 21. juni 1977.

Køretøjer, der holder sig inden for de størst tilladte mål, kan køre overalt på veje, hvor der ikke ved færdselstavler er fastsat særlige begrænsninger.

Der findes ingen samlet fortegnelse over de steder, hvor der er fastsat begrænsninger.

[Justitsministeren]

Udarbejdelsen af en sådan fortegnelse vil i givet fald skulle forestås af ministeriet for offentlige arbejder. Under hensyn hertil har justitsministeriet rettet henvendelse til ministeriet for offentlige arbejder om spørgsmålet. Når resultatet af denne henvendelse foreligger, vil justitsministeriet fremkomme med et supplerende svar.

Til statsministeren (12/4 1978) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Vil statsministeren bekræfte, at regeringen absolut ikke har i sinde at arbejde for at fordyre boligudgifterne for hverken lejere eller ejere i 1979?«

(Spm. nr. 660).

Begrundelse.

Fremskridtspartiet stillede den 16. februar 1978 følgende forespørgsel til boligministeren: »Agtter regeringen at arbejde for at fordyre boligudgifterne for lejere og/eller parcelhuse i 1978 og 1979, og i bekræftende fald, hvad går regeringens ønsker nærmere ud på?«

Boligministeren udtalte ved den lejlighed, folketingets forhandlinger 1977/78, sp. 6475 f.: »Hvad angår den del af året 1979, der er tilbage efter boligforligets udløb den 1. april, kan jeg klart svare, at regeringen absolut ikke ønsker at arbejde for at fordyre boligudgifterne for hverken lejere eller ejere.«

Det er herefter klart for enhver, at regeringen for kun 2 måneder siden og umiddelbart før kommunalvalget har givet såvel lejere som ejere et uforbeholdent løfte om ikke at ville forhøje boligudgifterne i 1979.

Dette står i skarp kontrast til de sidste dages forlydender om, at regeringen vil forhøje de årlige boligudgifter med op til 1.000-2.000 kroner eller mere pr. bolig.

For ikke at forlede nogen til at tro, at regeringen bevidst har vildledt befolkningen umiddelbart før kommunalvalget, vil det være af stor værdi, at statsministeren bekræfter det tilsagn, boligministeren på regeringens vegne gav den 16. februar.

Besvarelse (18/4 78):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Den 16. februar 1978 svarede boligminister Ove Hove på et provokerende spørgsmål fra fru Kirsten Jacobsen, at regeringen absolut ikke ønsker at arbejde for at fordyre boligudgifterne for hverken ejere eller lejere.

Det fremgik imidlertid af boligministerens besvarelse, at det ikke kunne opfattes sådan, at regeringen fraskrev sig muligheden for at foretage reguleringer i huslejevilkårene eller i de regler, der gælder for beskatning af ejerboliger.

Umiddelbart efter den citerede udtalelse fortsatte boligministeren nemlig:

»Regeringens holdning er som hidtil at holde boligudgifterne på et rimeligt plan i forhold til indkomstudviklingen og i passende forhold til borgernes indkomstniveau. Det udelukker selvfølgelig ikke, at der kan arbejdes med reformer, men som det er sagt adskillige gange, ønsker regeringen, at eventuelle fremtidige ændringer i lovgivningen bliver foretaget på en sådan måde, at de, der har disponeret i tillid til den nugældende lovgivning, ikke kommer i klemme, sådan at de må flytte fra deres nuværende bolig, hvad enten den er lejet eller ejet.«

Senere i sin besvarelse pegede boligministeren på, at hvis det ikke var muligt at få gennemført en langsigtet boligpolitik, inden boligforliget udløber, kan regeringen se sig nødsaget til at foreslå de foranstaltninger, der vil være nødvendige til en løsning af de mest aktuelle boligpolitiske og skattemæssige problemer i perioden, indtil de langsigtede foranstaltninger kan træde i kraft.

Han nævnte i den forbindelse de almennyttige boligselskaber og rentesikringsaftrapningen. Han nævnte boligsikringen, og han nævnte parcelhusenes og andre ejerboligers problemer.

Det er regeringens opfattelse, at de forslag til en midlertidig boligløsning, som nu er fremsat, falder inden for de rammer, boligministeren i sin besvarelse trak op.

Til forsvarsministeren (13/4 78) af:

Bollmann (CD):

»Vil ministeren som vært for NATO-mødet i næste uge i Ålborg sikre, at grupper fra AUC eller fra DKP ikke får lejlighed til at hindre eller genere dette møde ved helt uacceptable aktioner i lighed med, hvad disse

[Bollmann]

grupper har gennemført for nylig henholdsvis på Ålborg universitetscenter og i forsvarsministeriet?»

(Spm. nr. 661).

Begrundelse.

Det forekommer utroligt og urimeligt, at mindre aktivitetsgrupper får mulighed for dels at hindre internationale møder og dels at besætte kontorer i forsvarsministeriet.

Det er derfor vigtigt, at ministeren over for befolkningen kan garantere, at tilsvarende aktioner ikke kan finde sted ved nævnte måde.

Besvarelse (19/4 78):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Der er fra de ansvarlige myndigheders side truffet de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at NATO-mødet kan finde sted og gennemføres som planlagt i Frederikshavn den 18. og 19. april 1978.

Til *udenrigsministeren (13/4 78)* af:

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

»Finder ministeren ikke, at det skulle være teoretisk muligt for DDR at kunne tilslutte sig indførelse af sommertid, når dette har kunnet lade sig gøre i Polen, således at det sommertidsmæssige trafikale Berlin-problem, der i år var en hæmsko for en vesttysk sommertid og anledning til, at en ensartet EF-sommertid ikke kunne indføres, er elimineret, og hvilke skridt agter ministeren i sin egenskab af EF-formand at tage med henblik på at fremme af EF-sommertid?»

(Spm. nr. 665).

Begrundelse.

Polen har indført sommertid i perioden 2. april til 30. september 1978. Vore EF-partnere Belgien, Luxembourg og Frankrig har ligeledes indført den.

Ønsket om en ensartet EF-sommertid har hidtil stødt på modstand fra vesttysk side, idet man her ikke umiddelbart kunne finde en løsning på trafikken (og køreplaner) gennem Vestberlin og DDR.

Der har været presseforlydender fremme om, at man også ønskede at spare på energien i DDR i lighed med Polen og havde ud-

trykt sympati for en sommertid i DDR, og dermed skulle den faktiske hindring for indførelse af en samlet tysk sommertid være fjernet.

En tysk afvisning har også af trafikmæssige årsager nær tilknytning til en dansk stillingtagen.

Besvarelse (20/4 78):

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Man har inden for EF på grundlag af et direktivforslag fra Kommissionen arbejdet med spørgsmålet om ensartet indførelse af sommertid i medlemsstaterne. Spørgsmålet behandlede senest på udenrigsministrens rådsmøde den 7. februar i år, hvorunder man på baggrund af redegørelser fra flere medlemslandes delegationer konstaterede, at sagen endnu ikke var moden til beslutning.

Det danske formandskab arbejder fortsat aktivt for en vedtagelse i nærmeste fremtid af direktivforslaget om indførelse af ensartet sommertid i EF-landene i 1979. Såfremt det ikke måtte være muligt at træffe en beslutning med virkning for 1979, må sagen fortsat behandles med henblik på at søge opnået enighed om indførelse af EF-sommertid i 1980.

Den danske regering har ikke kendskab til, hvilke nærmere overvejelser der gør sig gældende i DDR med hensyn til indførelsen af sommertid.

Til *arbejdsministeren (13/4 78)* af:

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

»Er ministeren enig i EF-Kommissionens svar på spørgsmålet om nogle danske olieselskabers skønsmæssige skatteansættelser, hvori det siges, at man ikke kan udelukke, at denne regnskabsmæssige tilsidesættelse vil betyde en kapitalflugt bort fra landet med en konkurrenceforvridende effekt, der kan få yderligere konsekvenser for en stigning af arbejdsløsheden?»

(Spm. nr. 666).

Begrundelse.

Den i Danmark foretagne aktion på skatte- og afgiftsministerens foranledning kan få uheldige følger i international og fællesskabsmæssig henseende med så store konsekvenser for vort handelssamkvem, at en sådan tilside-

[Uwe Jensen]

sættelse af visse selskabers regnskaber uvilkårligt vil betyde en kapitalflugt bort fra Fællesskabet med en konkurrenceforvridende effekt, der vil betyde en yderligere stigning af arbejdsløsheden i Danmark og dermed i Fællesskabet.

Under EFs plenarmøde i Strasbourg den 16. marts besvarede EF-Kommissionen i spørgetiden undertegnede spørgsmål bl. a. med, at ovennævnte ikke kunne udelukkes.

Besvarelse (24/4 78):

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Af referatet af Kommissionens besvarelse af spørgsmålet, som jeg har gennemset, fremgår det, at Kommissionen udtaler, at de skønmæssige ansættelser af olieselskaberne er et rent internt dansk anliggende, som Kommissionen ikke finder anledning til at gribe ind over for.

Af referatet fremgår videre, at Kommissionen ikke på nogen måde har udtalt, at de skønmæssige ansættelser vil betyde en kapitalflugt bort fra landet med en konkurrenceforvridende effekt, der kan få yderligere konsekvenser for arbejdsløsheden. Kommissionen anfører blot – formentlig af forsigtighedsgrunde – at man ikke kan udelukke noget sådant.

Personlig mener jeg ikke, at de skønmæssige ansættelser af olieselskaberne vil betyde en kapitalflugt ud af landet med de nævnte konsekvenser, bl. a. på grund af, at vi i Danmark har en af Europas laveste selskabsskatteprocenter.

Til indenrigsministeren (14/4 78) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Vil ministeren fremsætte forslag til ændring af lov om kommunernes styrelse, således at der sikres mulighed for, at ethvert byrådsmedlem får samme antal udvalgspladser i de stående udvalg og økonomiudvalget under ét?«

(Spm. nr. 672).

Begrundelse.

Spørgsmålet er stillet i forlængelse af svaret på spørgsmål nr. 634. Ministeren har besvaret dette spørgsmål, som om det var spør-

gerens hensigt, at de mindre partier ved den foreslåede lovændring skulle sikres medlemskab af økonomiudvalget. Det har ikke været sigtet med spørgsmålet.

Spørgerens hensigt har alene været, at pladserne i økonomiudvalget skulle medtages i beregningen af det antal pladser, der efter § 27, stk. 1, skal tilfalde gruppen. Hvorvidt de grupper, der herefter har fået for mange udvalgspladser, vil afgive plads i økonomiudvalget, kan de pågældende grupper selv afgøre. Spørgsmålet tager derfor alene sigte på at give de mindre partier mulighed for pr. medlem at opnå samme antal udvalgspladser som de større partier. På denne baggrund skal spørgsmålet derfor gentages.

Besvarelse (19/4 78):

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at hr. Askjær Jørgensen ønsker reglen i den kommunale styrelseslovs § 27, stk. 1, ændret, således at pladserne i økonomiudvalget medregnes ved beregningen af, om kommunalbestyrelsens grupper har krav på yderligere udvalgspladser.

Det er nok rigtigt, at små gruppers mulighed for at opnå en udvalgsplads eller yderligere en udvalgsplads vil blive lidt større, såfremt også økonomiudvalgets pladser bliver medregnet ved den fordeling under ét, der skal finde sted efter styrelseslovens § 27, stk. 1. Dette gælder naturligvis, uanset om en sådan regel samtidig giver mulighed for, at der anvises plads i økonomiudvalget eller ej.

§ 27 er udtryk for en afvejning af to hensyn. På den ene side er reglen – ligesom hr. Askjær Jørgensens forslag – båret af ønsket om at give små grupper i kommunalbestyrelsen en større mulighed for at deltage i den del af kommunalbestyrelsens virksomhed, der varetages af de stående udvalg. På den anden side er der imidlertid hensynet til, at det enkelte udvalgs sammensætning kommer til at afspejle de politiske opfattelser, som er rådende i den samlede kommunalbestyrelse.

Det er min opfattelse, at § 27 er udtryk for en rimelig afbalancering af de to hensyn, og da jeg desuden mener, at en ændring som foreslået kun i et meget begrænset antal tilfælde vil få praktisk betydning, synes jeg ikke, der er anledning til at fremsætte det af

[Indenrigsministeren]

hr. Askjær Jørgensen ønskede forslag til ændring af loven om kommunernes styrelse.

Jeg kan tilføje – som jeg nævnte i mit svar af 12. april 1978 på det af hr. Askjær Jørgensen stillede spørgsmål nr. 634 – at økonomiudvalget har en særlig placering. Dette forhold må tale for, at pladserne i økonomiudvalget ikke medregnes ved fordelingen af pladserne i de stående udvalg.

Til *handelsministeren* (14/4 78) af:

Ole Olsen (SF):

»Ministeren bedes oplyse, om tilskud til etablering af vindmøller kan ydes i medfør af lov om statstilskud til energibesparende foranstaltninger, og i bekræftende fald bedes ministeren oplyse, om det anses for rimeligt, at teknologirådets sekretariat har sat loven ud af kraft, når det gælder vindmøller, således som det er refereret i Information torsdag den 30. marts 1978.«

(Spm. nr. 674).

Begrundelse.

Da SF anser det for væsentligt, at der ydes tilskud til forsøg med alternative energikilder for at fremme produktudvikling og -anvendelse, vil SF gerne med dette spørgsmål have klargjort, hvilke muligheder der foreligger i denne lov, og om administrationen af loven er i overensstemmelse med lovens intentioner.

Besvarelse (20/4 78):

Handelsministeren (Ivar Nørsgaard):

De utraditionelle energikilder, herunder vindmøller, er omfattet af lovene om statstilskud til energibesparende foranstaltninger vedrørende bygninger og om statstilskud til energibesparende foranstaltninger i forbindelse med industrielle processer m. v.

Ved administrationen af loven vedrørende industrielle processer foretages der i hvert enkelt tilfælde en konkret vurdering af den energibesparelse, der kan opnås, og denne vurdering sammenholdes derefter med størrelsen af det incitament, som må antages at være nødvendigt for foranstaltningens gennemførelse. På denne måde sikres en udvælgelse af de projekter, hvor samfundet kan opnå de største energimæssige fordele.

Der er ingen tvivl om, at der endnu henstår et betydeligt udviklings- og produktionsarbejde, før de utraditionelle energikilder vil være rimeligt konkurrencedygtige med andre energibesparende og energiproducerende teknologier, og regeringen medvirker da også hertil gennem den betydelige aktivitetsudvidelse af forsknings- og udviklingsindsatsen på de berørte områder, der er igangsat. Det er imidlertid ikke et formål med den her omhandlede lov at yde støtte til forsøg med utraditionelle energikilder, men at skabe et økonomisk incitament til at foretage sådanne ændringer i eller tilføjelser til produktionsprocesser m. v., som vil medføre væsentlige besparelser i forbruget af energi.

De ansøgninger om tilskud til vindmøller, som sekretariatet for teknologirådet og statens tekniske prøvenævn har modtaget, har været ret mangelfuldt oplyst i såvel teknisk som økonomisk henseende.

Henset til den interesse, der er for utraditionelle energikilder, har sekretariatet imidlertid igangsat et analysearbejde, der skal skabe større klarhed over de mindre vindmøllers ydelser m. v. Dette analysearbejde, der forventes afsluttet omkring 1. juni 1978, har ikke alene til formål at muliggøre, at sekretariatet på et rimeligt og forsvarligt grundlag kan tage stilling til ansøgninger om tilskud til vindmøller, men skal også tjene som vejledning for de personer, der overvejer at anskaffe en vindmølle, med henblik på at vurdere dennes effekt og rentabilitet m. v.

Sekretariatet har således ikke sat loven om statstilskud til energibesparende foranstaltninger i forbindelse med industrielle processer m. v. ud af kraft, når det gælder vindmøller, således som det ukorrekt er refereret i Information torsdag den 30. marts 1978, og jeg finder, at sekretariatets administration af loven er ganske i overensstemmelse med lovens intentioner.

Til *finansministeren* (18/4 78) af:

Jens Møller (KrF):

»Vil ministeren foranledige, at statsannoncering fremtidig også sker i lokale ugeaviser, der dels er billige annonceorganer, dels har en bedre dækning end andre organer?«

(Spm. nr. 684).

[Jens Møller]

Begrundelse.

Den nuværende annoncering af statsinformationer når ofte ikke ud til hele befolkningen, da ikke alle husstande er daglige læsere af dagspressen. Dette uheldige forhold ville let kunne rettes ved en supplerende annoncering i de lokale ugeaviser, der udsendes til samtlige husstande.

*Besvarelse (25/4 78):***Finansministeren (Heinesen):**

Spørgsmålet om udvidet statslig information om love m. v. er blevet behandlet i udvalget om statslig information, der repræsenterede samtlige folketingets partier, og som afgav betænkning i januar 1977 (betænkning nr. 787/1977).

Udvalget har bl. a. drøftet, i hvilket omfang der bør ske annoncering af nye love og administrative bestemmelser. Det er udvalgsflertallets (alle medlemmer undtagen fremskridtspartiets repræsentant) principielle synspunkt, at det i og for sig er ønskeligt, at der i almindelighed sker annoncering i tilfælde, hvor loven eller den administrative bestemmelse indeholder stof af almen interesse.

Udvalgsflertallet udtaler derefter:

»Der kan rejses spørgsmål om, hvorvidt der foruden i dagspressen også bør annonceres i distriktsblade, fagblade og ugeblade.

For distriktsbladenes vedkommende må det komme i betragtning, at undersøgelsen viser, at antallet af modtagere og benyttere af distriktsblade er meget stort, formentlig endog lidt større end for dagblades vedkommende, og at undersøgelser (vedrørende kommercielle annoncer) tyder på, at annoncer i distriktsblade – sammenlignet med annoncer i dagblade – har en betragtelig effektivitet.

Det er dog tvivlsomt, hvilke slutninger der kan drages herfra til statslig information, som traditionelt ikke påregnes i et distriktsblad. Hertil kommer, at der – i hvert fald i en væsentlig del af distriktsbladene – ikke kan påregnes den samme kombination af annoncering og redaktionel behandling af stoffet som i dagspressen. I øvrigt ville en annoncering i distriktsblade – der for landsdækkende loves vedkommende af principielle grunde måtte finde sted i samtlige distriktsblade – indebære en væsentlig omkostningsforøgelse vedrørende annonceringen;

efter de oplysninger, der foreligger for udvalget, udkommer der for tiden 341 distriktsblade.

På denne baggrund har udvalgsflertallet ikke ment at burde foreslå nogen almindelig annoncering i distriktsblade.

Efter udvalgsflertallets opfattelse er der dog rimelig grund til i forbindelse med større informationskampagner om mere omfattende og betydningsfulde love at overveje – i hvert fald forsøgsvis – også at foretage annoncering i distriktsbladene.«

Herudover er der peget på, at distriktsbladene, der allerede i betragteligt omfang anvendes til kommunal information, må komme i betragtning i to sammenhænge, nemlig ved statslige bestemmelser, der har et geografisk afgrænset gyldighedsområde, og ved supplerende kommunal annoncering, der knytter sig til den statslige information om love m.v.

Jeg er enig med udvalgsflertallet i, at det ville være svært nu at begynde på en almindelig annoncering i distriktsbladene. Det vil kræve en ret betydelig udvidelse af de statslige bevillinger til information. Jeg kan nævne, at der i 1977 gennem statens informationskontor er annonceret om love m. v. i dagbladene for ca. 6 mill. kr. En supplerende annoncering i et større udvalg af distriktsbladene (ca. 150) ville have kostet ca. 7 mill. kr., og en annoncering i alle ca. 350 distriktsblade ville have kostet ca. 15 mill. kr.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om visse hovedlandejevsstrækninger. (Ændret linjeføring af Sydmotorvejen over Storstrømmen) [af Ole Hovmand (FP), Bertel Haarder (V), Ole Henriksen (SF), Fuglsang (DKP), Bolvig (RV), Alfred Hansen (DR) og Tyroll (VS)].

(Lovforslag nr. L 140. Fremsat 16/12 77. Første behandling 27/1 78. Betænkning 13/4 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.